

Nasze Zabrze

Nr indeksu: 328855 • ISSN 1232-1400 • Wydanie bezpłatne

**Niezwykły rejs
pod centrum miasta**

CHÓR IX SYMFONII Z MIASTA TAKASAKI /JAPONIA/

Beethoven's Symphony No 9 Chorus Group of Takasaki

Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Zabrzeńskiej DYRYGENT: Sławomir Chrzanowski

PRZY WSPÓŁUDZIALE:

Chóru Resonans con tutti z Zabrze

SOLIŚCI: Ewelina Szybilska, Roksana Werdenga,
Łukasz Gaj, Sebastian Marszałowicz

10 października, godz. 19.00

Dom Muzyki i Tańca w Zabrzu

NASZEJ NIEPODLEGŁEJ...

UROCZYSTY KONCERT Z OKAZJI 100 ROCZNICY
ODZYSKANIA NIEPODLEGŁOŚCI PRZEZ POLSKĘ

Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Zabrzeńskiej / Chór „Resonans con tutti”
Sławomir Chrzanowski - DYRYGENT

9 LISTOPADA, GODZ. 18.00

Dom Muzyki i Tańca w Zabrzu

KWARTET

Bogustawa Schaeffera w reżyserii Mikołaja Grabowskiego

21 PAŹDZIERNIKA 2018 r., DOM MUZYKI I TAŃCA W ZABRZU, GODZ. 17.00

W SZPITALU MIEJSKIM DOBIEGA KOŃCA REMONT ODDZIAŁU ANESTEZJOLOGII I INTENSYWNEJ TERAPII MEDYCZNEJ

Oddział ratunkowy rośnie w oczach

Tak Szpitalny Oddział Ratunkowy ma się prezentować już wiosną przyszłego roku

Wizualizacja: Szpital Miejski w Zabrzu

Nie minęły jeszcze cztery miesiące od rozpoczęcia budowy w naszym mieście Szpitalnego Oddziału Ratunkowego, a obiekt ma już trzy kondygnacje. Aktualnie powstaje konstrukcja pod płytę lądowiska dla helikopterów. Jednocześnie dobiega końca gruntowny remont Oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii Medycznej.

– W najbliższych tygodniach planujemy odbiory techniczne wyremontowanego OIOM-u. Pacjenci trafią tu jeszcze jesienią – mówi Andrzej Gottwald, zastępca dyrektora ds.

techniczno-administracyjnych Szpitala Miejskiego w Zabrzu. We wrześniu do Szpitala Miejskiego trafił również warty około 700 tys. zł nowy agregat prądowłóczy. To jedno z dwóch takich urządzeń w placówce. Agregat stanowi zabezpieczenie na wypadek zaniku napięcia. Remont Oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii Medycznej to część dużego projektu związanego z utworzeniem w strukturach naszego szpitala oddziału ratunkowego. – Do tej pory powstały trzy kondygnacje budynku, w którym będzie funkcjonował Szpitalny Oddział Ratunkowy. Obecnie przygotowywana jest konstrukcja pod płytę lądowiska dla helikopterów. Trwa również budowa szybu windy i klatki schodowej – tłumaczy Andrzej Gottwald.

Koszt projektu sięga ponad 26 mln zł, a na jego realizację szpital pozyskał dofinansowanie z Ministerstwa Zdrowia w wysokości 8,5 mln zł w ramach Progra-

mu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Inwestycja jest zrealizowana również w oparciu o kredyt bankowy i przy wsparciu miasta. – Inwestycje w ochronę zdrowia to jeden z priorytetów dla naszego samorządu. Budowa SOR-u stanowi kolejny etap rozwoju naszego szpitala. Inwestycja umocni markę miasta na medycznej mapie aglomeracji – podkreśla prezydent Zabrze Małgorzata Mańka-Szulik.

Szpitalny Oddział Ratunkowy w Biskupicach zapewni większe bezpieczeństwo nie tylko mieszkańcom Zabrze, ale i całe-

INWESTYCJE W SZPITALU MIEJSKIM W LATACH 2011–2017:

- budowa Centrum Zdrowia Kobiety i Dziecka – **41 mln zł**
- termomodernizacja budynków szpitala – **5,8 mln zł**
- wprowadzenie e-usług – **3 mln zł**
- nowa apteka szpitalna – **1,7 mln zł**
- przebudowa klatki schodowej i połączenie CZKiD ze szpitalem – **642 tys. zł**
- budowa publicznych punktów dostępu do Internetu – **613 tys. zł**

go regionu. Podobnego obiektu nie ma bowiem w okolicznych miastach. A warto przy tym pamiętać, że zabrzański szpital usytuowany jest pomiędzy autostradami A1 i A4 oraz Drogową Trasą Średnicową i drogą krajową nr 88. Poszkodowani w wypadkach będą więc mogli liczyć na błyskawiczną pomoc. Z lądowiska ma również korzystać usytuowane w pobliżu Śląskie Centrum Chorób Serca.

– Można powiedzieć, że stworzenie Szpitalnego Oddziału Ratunkowego to przysłowiowe postawienie kropki nad „i”, jeśli chodzi o zmiany zachodzące od 2011 roku w naszym szpitalu

– mówi dr Mariusz Wójtowicz, prezes Szpitala Miejskiego w Zabrzu. Zabrzański SOR pierwszych pacjentów ma przyjąć wiosną przyszłego roku. **GOR**

Prace postępują zgodnie z przyjętym harmonogramem

Fot. Szpital Miejski w Zabrzu

W NUMERZE:

WOKÓŁ NAS

Oddział ratunkowy rośnie w oczach	s. 3
Świętowaliśmy urodziny naszego miasta	s. 4-5
Zabrze – miasto, z którego możemy być dumni	s. 6-7
Niezwykły rejs pod Zabrzem	s. 8-9
O ograniczeniach hałasu i wspieraniu rodziny	s. 10
Niedziela przy urnach	s. 11
Wybieramy inwestycje dla swoich dzielnic	s. 12
Chwila relaksu przy fontannie	s. 13
Hermetyzacja rozpoczęła!	s. 14
Obiekt na miarę sukcesów uczniów	s. 15
Coraz więcej mieszkań dla zabrzeńców	s. 16
Mieszkańcy i zewnątrzni eksperci doceniają Zabrze	s. 17
Muzyka wypełniła industrialne przestrzenie	s. 18-19
Coraz więcej młodych ludzi chce studiować w Zabrzu	s. 20-21
Kolejni inwestorzy wybierają Zabrze	s. 22-23
Najnowocześniejsza w Europie elektrociepłownia otwarta w Zabrzu	s. 24-25
W trosce o środowisko	s. 26
Bezpieczeństwo i ekologia	s. 27
Wiedza na wyciągnięcie ręki	s. 28
Ćwierć miliarda na oświatę!	s. 29
Będą kształcić lekarzy i pielęgniarki	s. 30
Pomagają rozwinąć skrzydła	s. 30
Nasze miasto stawia na ekologię	s. 31
Dzień pełen wspomnień i wzruszeń	s. 32-33
Radosne podziękowanie za plony	s. 34
Dęby Niepodległości zasadzone	s. 34
Dla promocji lokalnego biznesu	s. 35
Z troską o najmłodszych mieszkańców	s. 36
Zabrze pamięta o swoich seniorach	s. 37
Balkony i ogródki na medal	s. 38
Gombrowicz oczami znawców	s. 39
Kolejne projekty w bibliotece	s. 39

LEKCJA HISTORII

Od wsi Sadbre do współczesności	s. 40-41
Na skrzyżowaniu ruch już od prawie wieku	s. 41

SPORT

Walka o punkty rozpoczęta	s. 42
Trójkolorowi zagrają o Euro 2020	s. 42
Z Bozywerka do kadry	s. 43

ROZRYWKA

s. 44-45

KULTURA

W hołdzie Prymasowi Tysiąclecia	s. 46
---------------------------------	-------

Prezydent Małgorzatę Mańkę-Szulik przywitały na trasie parady przedszkolaki

Fot. Tomasz Jodłowski

Świętowaliśmy urodziny naszego miasta

Ulicami przeszedł barwny korowód, a w parku przy ulicy Dubie-la mieszkańcy do wieczora bawili się podczas Pikniku Rodzinnego. Zorganizowane 29 września Skarbnikowe Gody zainaugurowały obchody 96. rocznicy nadania Zabrzu praw miejskich.

Liczący kilka tysięcy osób korowód wyruszył w sobotę o godzinie 11 z placu Wolności do parku przy ul. Dubie-la. Maszerowały w nim przedszkolaki, uczniowie, przedstawiciele zabrzeńskich firm, instytucji kultury, organizacji i stowarzyszeń. Nie zabrakło gości z miast partnerskich. Hasłem towarzyszącym tegorocznej parady były słowa „Kolorowe miasto”.

– W parady bierzemy udział już po raz trzeci. Z pomysłami na stroje bywa różnie. Czasem robimy burzę mózgów, czasem korzystamy z doświadczenia innych lub szukamy inspiracji w internecie. Potem omawiamy wszystkie propozycje i wybieramy najfajniejsze – uśmiecha się Anna Nowara. – Tym razem, zgodnie z tematem parady, postawiliśmy przede wszystkim na kolory. Są nawiązania do lata, kwiaty i balony. Jest już jesień, więc chcieliśmy trochę rozweselić aurę – dodaje.

– Liczy się przede wszystkim fantastyczna zabawa. To naprawdę bardzo fajna impreza, o dużym zasięgu. W żadnym innym mieście nie ma takiej imprezy jak w Zabrzu – podkreśla Katarzyna Jaśkiewicz.

Od południa park przy ul. Dubie-la wypełniał się mieszkańcami. – Są z nami również przyjaciele z miast partnerskich. To piękne, że możemy razem się bawić i cieszyć naszymi sukcesami. Zabrze ciągle się zmienia. Jest miastem zrównoważonego rozwoju, ale przede wszystkim wspianych ludzi – mówiła podczas otwarcia pikniku prezydent Małgorzata Mańka-Szulik.

Na scenie zaprezentowali się laureaci zabrzańskich festiwali. Przedszkolaki opowiadały o najciekawszych obiektach miasta. Były popisy szczudlarzy, dziecięcy turniej szachowy i konkursy z nagrodami. Czekwały karuzele i wielkie trampoliny. Nie zabrakło także sporej dawki dobrej muzyki. Na scenie wystąpiła Urszula, a wieczorem zagrał zespół Feel. Zwieńczeniem imprezy był pokaz sztucznych ogni.

– Skarbnikowe Gody to superwydarzenie w naszym mieście.

Dobrze, że jest organizowane. Przychodzimy tu co roku, by spędzić fajnie czas i podziwiać paradę. Zawsze jest dużo atrakcji dla najmłodszych, a my czekamy na koncerty – uśmiecha się Beata Skop, która przyszła na piknik wraz z rodziną.

– Dzieci zawsze się przebiegają. To fajna impreza, która pokazuje Zabrze i jego potencjał. To, jakie miasto potrafi być barwne i jak wspaniale ludzie potrafią się wspólnie bawić – podkreśla Barbara Pawelec, której towarzyszyły dzieci Małgosia i Karol (na zdj. poniżej).

– Co roku uczestniczymy w paradzie. Stroje organizuje przedszkole, rodzice mogą coś od siebie dodać. Tegoroczne stroje to pelerynki i kolorowe kapelusiki. Wszystko w barwach Zabrza – zaznacza Wioletta Del z Przedszkola nr 27.

– Skarbnikowe Gody to mnóstwo atrakcji dla dzieci i superzabawa dla wszystkich. Bardzo fajnie się składa, że my, mieszkańcy, możemy przejść razem w tej barwnej paradzie ulicami naszego miasta – dodaje pani Wioletta, której towarzyszyły również jej dzieci: Wanessa, Dawid oraz Filip.

– Najbardziej to mi się podoba wszystko – stwierdza bez wahania Wanessa. – W ubiegłym roku było super, ale w tym roku jest jeszcze lepiej – podsumowuje Dawid.

MM

Paradę poprowadziła Orkiestra Muzeum Górnictwa Węglowego

Fot. Igor Cieśliski

Katarzyna Jaśkiewicz

Było kolorowo i dynamicznie

Fot. Igor Cieśliski

Fot. Magdalena Miorc

Fot. Igor Cieśliski

Nie zabrakło legendarnego Skarbnika...

Fot. Igor Cieśliski

...i maszerujących dumnie przedszkolaków

Zabrze - miasto, z którego możemy być dumni

Tegoroczni laureaci nagród prezydenta miasta w dziedzinie kultury

Prezydent Zabrze z gośćmi z Seclin i Równego

Nagrody prezydenta miasta w dziedzinie kultury zostały wręczone podczas Koncertu Galowego, jaki z okazji Święta Miasta odbył się w Domu Muzyki i Tańca 30 września. Na scenie wystąpiła Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Zabrzeńskiej, która w roku obchodów setnej rocznicy odzyskania niepodległości przypominała największe przeboje kinowego okresu międzywojennego.

– Idąc ulicami Zabrze widzimy, jak to miasto się zmienia. Jeszcze niedawno zdominowane było przez kopalnie, huty, koksownie. Później przyszedł trudny okres transformacji z bezrobociem przekraczającym 20 procent. Dziś Zabrze to miasto medycyny, nauki, kultury, sportu, turystyki. Miasto, w którym bezrobocie spadło poniżej 6 procent – zwraca uwagę prezydent Zabrze Małgorzata Mańka-Szulik. – Dziś, patrząc za siebie, możemy powiedzieć, że nie zmarnowaliśmy czasu. Z okazji 96. urodzin miasta życzymy sobie dalszego pięknego rozwoju i tego, byśmy wszyscy byli z Zabrze dumni – dodaje.

Podczas koncertu wręczone zostały nagrody prezydenta miasta w dziedzinie kultury. W tym roku otrzymali je dyrygent Chóru Państwowej Szkoły Mu-

zycznej I i II stopnia w Zabrzu Barbara Gajek-Kraska, koncertmistrz Filharmonii Zabrzeńskiej Daniel Rybicki, muzyk jazzowy Adam Jędrzejowski oraz prof. Grzegorz Hańderek, prorektor Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach.

– Przyjechałem tutaj po długiej nieobecności i zobaczyłem miasto, które się stało metropolią europejską. Miasto, z którego promieniuje siła i determinacja w dążeniu do realizacji celu, jaki się wyznaczyło – podkreśla Adam Jędrzejowski, znakomity perkusista.

– Pracuję w swoim zawodzie już ponad 30 lat. Zawsze prowadziłam chóry dziecięce i młodzieżowe. Ta ciężka, ale jednocześnie piękna praca, została zauważona. To dla mnie niezwykle – nie kryje wzruszenia Barbara Gajek-Kraska.

– Czuję się zabrzeńcem i takie docenienie jest dla mnie bardzo istotne – przyznaje prof. Grzegorz Hańderek.

Od dzieciństwa z Zabrzem związany jest Daniel Rybicki. – Tu się wychowałem i kończyłem szkoły. Potem wyjechałem trochę w świat. Przez osiem lat grałem w Niemczech. Ale powroty są wspaniałe. Zabrze to moje ukochane miasto – mówi Daniel Rybicki.

Uroczystość była również okazją do nagrodzenia osób, które od lat działają na rzecz lokalnej społeczności i przyczyniają się do rozwoju miasta. Srebrną Odznakę Honorową za Zasługi dla Województwa Śląskiego otrzymał Bartłomiej Szewczyk, dyrektor Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu. Odznaka przyznana przez ministra rodziny, pracy i polityki społecznej trafiła z kolei do Aliny Nowak, dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Zabrzu.

– Odebranie tej nagrody w dniu 96. urodzin miasta to dla mnie ogromny zaszczyt – podkreśla Alina Nowak. – Przez wiele lat realizowaliśmy politykę polegającą na wspieraniu osób bezrobotnych. Teraz sy-

Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Zabrzeńskiej pod dyrykcją Sławomira Chrzanowskiego

POWIEDZIELI NAM:

**Bernard Debreu,
mer Seclin**

– Ostatni raz byłem w Zabrze cztery lata temu i zmiany, jakie w tym czasie zaszły w mieście, są bardzo widoczne. Miałem okazję zwiedzić kompleks Sztolnia Królowa Luiza i płynąć łodzią pod ziemią. Wrażenia są niesamowite.

**Volodymyr Khomko,
burmistrz Równego**

– Za każdym razem, gdy przyjeżdżam do Zabrze, widzę kolejne zmiany na lepsze. Takie projekty, jak stadion czy sztolnia, robią duże wrażenie. Życzę naszemu partnerskiemu miastu, by dalej tak pięknie się rozwijało.

tuacja na rynku pracy zdecydowanie się zmieniła – dodaje.

– Tę nagrodę odebrałem w imieniu wszystkich osób, które swoją pracą doprowadziły do tego, że Muzeum Górnictwa Węglowego jest dzisiaj największym kompleksem podziemnych tras turystycznych węglowych w Europie. Tym wszystkim osobom chciałbym podziękować – mówi Bartłomiej Szewczyk.

– Wszyscy w Zabrze wiemy, jak Muzeum Górnictwa Węglowego pięknieje, jak wpływa na nasz region, jak powoduje, że do Zabrze i naszego regionu przyjeżdżają turyści nie tylko ze Śląska i Polski, ale również z innych

Fot. Igor Cieślicki

**PROF. MARIAN ZEMBALA,
DYREKTOR ŚLĄSKIEGO CENTRUM CHORÓB SERCA**

– Jest dobrą tradycją, że przynosi się solenizantowi prezenty. Ja nie mogłem przynieść dzisiaj kwiatów, ale przynoszę najszczerze życzenia jako człowiek zakochany w tym mieście. Zabrze jest w tej dobrej sytuacji, że ma znakomitych liderów, z obecną panią prezydent na czele. Mamy ambitny zespół, który odważnie kreśli wizję miasta przyjaznego dla mieszkańców w każdym wymiarze. Śląskie Centrum Chorób Serca odwiedzają goście z całego świata, którzy są pod wrażeniem osiągnięć Zabrze. Jesteśmy przykładem nowoczesnego, europejskiego miasta, z którego jesteśmy dzisiaj dumni. To nie stało się samo. To efekt ogromnego wysiłku władz miasta. W dniu urodzin Zabrze życzę jego gospodarzom, by dalej kierowali naszym miastem. Chylę czoła i proszę Boga i państwa, żeby dalej byli jego gospodarzami.

krajów – zwraca uwagę Urszula Koszutska, radna Sejmiku Województwa Śląskiego. Gościem koncertu był prof. Marian Zembala, dyrektor Śląskiego Centrum Chorób Serca i honorowy obywatel Za-

brza, który wraca do zdrowia po przebytych udarze. Jego wzruszającego wystąpienia publiczność wysłuchała na stojąco.

GOR

Urszula Koszutska, Alina Nowak i Bartłomiej Szewczyk na scenie Domu Muzyki i Tańca

Fot. Igor Cieślicki

Fot. Igor Cieślicki

W KOMPLEKSIE SZTOLNIA KRÓLOWA LUIZA OTWARTA ZOSTAŁA WE WRZEŚNIU TRASA WODNA

Niezwykły rejs pod Zabrzem

Ma dwa kilometry długości. W ponad połowie pokonuje się ją na pokładzie łodzi, płynąc... 40 metrów pod ulicami Zabrza. To najdłuższy w Polsce taki podziemny spływ! W kompleksie Sztolnia Królowa Luiza otwarta została 14 września niezwykła trasa turystyczna. Prace nad jej przygotowaniem trwały dziesięć lat.

– Trasa wodna w Sztolni Królowa Luiza to najnowsza atrakcja turystyczna Zabrza. Jej oddanie do użytku stanowi zwieńczenie wieloletnich działań zmierzających do udostępnienia zwiedzającym unikatowych wyrobisk Głównej Kluczowej Sztolni Dziedzicznej. Dziś możemy powiedzieć, że ten gigantyczny wysiłek się opłacił – mówi prezydent Zabrza Małgorzata Mańka-Szulik. – Jestem przekonana, że turyści będą bardzo chętnie przyjeżdżać do Zabrza już nie tylko, żeby zjechać 320 metrów pod ziemię do Kopalni Guido, ale też po to, by przepłynąć łodziami udostępniony odcinek sztolni i poznać genialną myśl inżynierów, którzy stworzyli ten obiekt – dodaje.

– Nowa trasa należy do najbardziej zróżnicowanych w ofercie całego kompleksu – zwraca uwagę Bartłomiej Szewczyk, dyrektor Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzem. – To niesamowita przygoda, odbywająca się 40 metrów pod Zabrzem. Spływ łodziami w historycznych wyrobiskach z pewnością dostarczy niezapomnianych wrażeń – dodaje. Niezwykła przygoda rozpoczyna się od zjazdu w podziemia kompleksu przy ul.

Podziemny rejs dostarcza niezapomnianych wrażeń

Fot. Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzem

Sienkiewicza. Zwiedzający przechodzą m.in. przez unikatowy chodnik wykuty w węglu. Poznają ciekawostki dotyczące poruszania się górników po dawnej kopalni i metod walki z pożarami. W podziemnym porcie wsiadają na pokład łodzi, którą wypływają w liczący 1,1 km długości rejs. To najdłuższy w Polsce podziemny spływ łodziami, na trasie którego czekają m.in. okraszona efektowną grą świateł opowieści o Skarbniku i Utopku. Ze sztolni turyści wypływają przy ul. Miarki.

– Trasa pokazuje warunki ciężkiej, XIX-wiecznej górniczej pracy, zagroże-

TAKIE SĄ LICZBY:

10 lat

trwały prace związane z oddaniem do ruchu turystycznego kompleksu Sztolnia Królowa Luiza

800 tysięcy

ton mułu wydobyto ręcznie podczas udrażniania zabytkowej sztolni

10 km

podziemnych tras czeka obecnie na zwiedzających

Fot. Tomasz Jodłowski

Odtworzony przy ul. Miarki wylot historycznej sztolni i przygotowana dla najmłodszych wioska piratów

Fot. Tomasz Jodłowski

WARTO WIEDZIEĆ:

2 km
to długość nowej trasy

1,1 km
to długość odcinka
pokonywanego łodziami

2,5 godziny
to czas zwiedzania

7-16 stopni
to temperatura panująca
na trasie

nia, z jakimi borykali się górnicy i walkę z tymi zagrożeniami. To osnowa naszej trasy turystycznej, a przeprawa łodziami jest już tą wisienką na torcie – uśmiecha się Roman Chytry, przewodnik z Muzeum Górnictwa Węglowego.

Fot. Igor Cieśliski

Część kompleksu przy ul. Karola Miarki

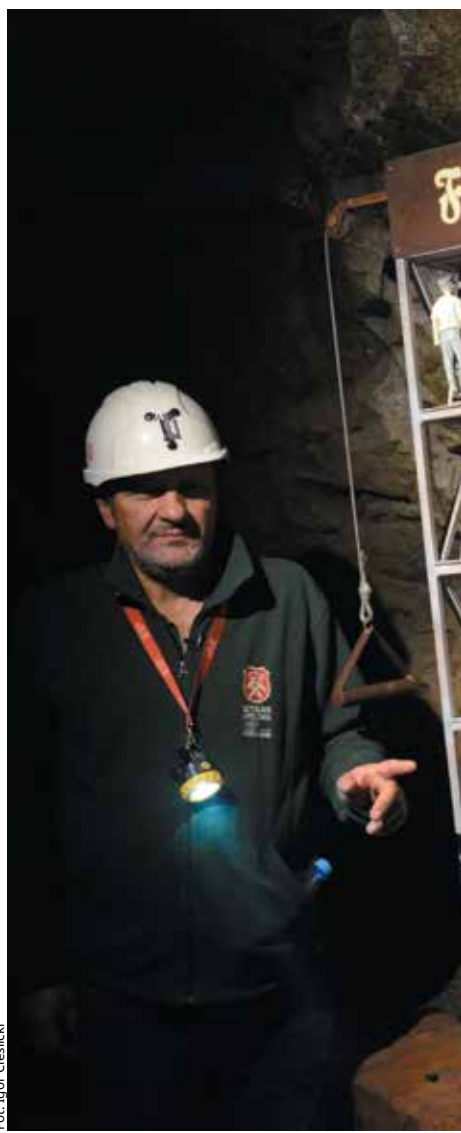
Fot. Tomasz Jodłowski

Dr Tomasz Rożek

– To niesamowite, że sztolnię udało się odkopać, udroźnić, zabezpieczyć i wzbogacić o dodatkowe atrakcje, takie jak chociażby gra świateł czy różnorodne dźwięki – mówi dr Tomasz Rożek, fizyk i dziennikarz prowadzący program „Sonda 2”. – Zanim wsiądzie się do łódki, pokonuje się górnicze wyrobiska, co jest ewenementem, ponieważ kopalń, które można zwiedzać, jest bardzo niewiele na świecie – dodaje.

Otwarcie trasy wodnej zorganizowane zostało w morskich klimatach. Przy ul. Miarki powstała wioska piracka. Były animacje dla najmłodszych i wielka bitwa, czyli gra w statki na ogromnej planszy. W programie znalazł się także wieczorny koncert oraz niesamowity pokaz akrobacji w kielichu z wodą.

GOR

Fot. Igor Cieśliski

Zwiedzający poznają m.in. dawne sposoby poruszania się górników po kopalni

Towarzyszące otwarciu trasy pokazy

Komisja Budżetu i Inwestycji

11.10 godz. 16.00 – sprawy sesyjne, organizacyjne i bieżące.

18.10 godz. 16.00 – informacje z wykonania budżetu za I półrocze 2018 r.

Komisja Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska

9.10 godz. 16.00 – budownictwo społeczne w Zabrze – działania TBS-ów.

11.10 godz. 16.00 – sprawy sesyjne, organizacyjne i bieżące.

Komisja Kultury i Dziedzictwa

10.10 godz. 16.00 – sprawy sesyjne, organizacyjne i bieżące.

17.10 godz. 18.00 – „Kultura to umiejętność dziedziczenia” – podsumowanie działalności Komisji Kultury i Dziedzictwa RM za lata 2014–2018.

Komisja Oświaty i Wychowania

10.10 godz. 16.00 – sprawy sesyjne, organizacyjne i bieżące.

17.10 godz. 16.00 – realizacja zadań oświatowych w zabrzańskich placówkach oświatowych w latach 2014–2018.

Komisja Polityki Gospodarczej i Rozwoju Miasta

2.10 godz. 16.30 – podsumowanie złożonych wniosków oraz ich realizacja w kadencji 2014–2018.

11.10 godz. 16.00 – sprawy sesyjne, organizacyjne i bieżące.

Komisja Prawa**i Bezpieczeństwa Publicznego**

8.10 godz. 15.00 – przygotowanie miasta do sezonu zimowego.

10.10 godz. 16.00 – sprawy sesyjne, organizacyjne i bieżące.

Komisja Rewizyjna

11.10 godz. 14.30 – ocena „Programu ograniczenia niskiej emisji” za rok 2017. Sprawy organizacyjne i bieżące.

Komisja Sportu,**Turystyki i Rekreacji**

4.10 godz. 16.00 – wizytacja w dwóch losowo wybranych klubach sportowych. Komisja wyjazdowa.

10.10 godz. 16.00 – sprawy sesyjne, organizacyjne i bieżące.

Komisja Zdrowia**i Polityki Społecznej**

11.10 godz. 16.00 – sprawy sesyjne, organizacyjne i bieżące.

18.10 godz. 17.30 – priorytety budżetowe w zakresie inwestycji i działań bieżących ze sfery polityki społecznej miasta na 2019 rok – plany miasta w zakresie pozyskiwania środków unijnych w tej dziedzinie.

ZA NAMI WRZEŚNIOWA SESJA RADY MIASTA

Zabrzańscy radni podczas sesji

Fot. Igor Cieślcki

O ograniczeniach hałasu i wspieraniu rodziny

Program ochrony środowiska przed hałasem przyjęli radni podczas wrześniowej sesji Rady Miasta. Ustalili także godziny pracy ogólnodostępnych aptek oraz wykaz placówek pracujących w systemie całodobowym.

Zgodnie z wrześniową uchwałą 17-godzinny dyżur (od godziny 7.00 do godziny 24.00) przez siedem dni w tygodniu pełni w Zabrze apteka Farmacja 24 przy ul. Szczęść Boże 7. Całodobowy dyżur, w pełnym zakresie usług farmaceutycznych, zapewnia apteka św. Anny przy ul. Sienkiewicza 26 A. Wśród poruszanych tematów znalazły się także planowane w mieście inwestycje drogowe. – *Ogłoszony został przetarg dotyczący przebudowy ulicy Piłsudskiego od skrzyżowania z ulicą Roosevelta do wiaduktu kolejowego* – mówił wiceprezydent Zabrze Krzysztof Lewandowski. – *Ważną inwestycją drogową jest również przebudowa wiaduktu w ciągu drogi krajowej nr 88 nad ulicą Hagera* – dodaje.

Radni przyjęli we wrześniu „Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Zabrze na lata 2018–2023”. Jego celem jest zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców. Tereny, na których występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu, zidentyfikowane zostały na podstawie opracowanej w 2017 r. mapy akustycznej Zabrze.

Podczas sesji przyjęty został także „Program współpracy z organizacjami pozarządowymi na 2019 r.”. Radni uchwalili także „Program wspierania rodziny i roz-

woju pieczy zastępczej w Zabrze w latach 2018–2020”. Zakłada on m.in. podejmowanie działań profilaktycznych i promujących wartości rodzinne, zwiększenie liczby dzieci wracających z różnych form pieczy zastępczej pod opiekę rodziny biologicznej, zwiększenie liczby rodzin zastępczych oraz zapewnienie kompleksowej pomocy osobom usamodzielnianym.

WG

Dyżury radnych

Urząd Miejski, ul. Religi 1,
pok. 63, pn. 15.00–16.30,
czw. 10.00–11.30

PAŹDZIERNIK

1 (pn.)	Joachim Wienchor Damian Trzeźniewski Antoni Strzoda
4 (czw.)	Łucja Chrzęstek-Bar Elżbieta Adach Dariusz Walerjański
8 (pn.)	Bogusław Znyk Rafał Marek
11 (czw.)	Alojzy Cieśla
18 (czw.)	Krzysztof Partuś
22 (pn.)	Dariusz Walerjański
25 (czw.)	Brygida Sarad
29 (pn.)	Czesława Kowalczyk

NA 21 PAŹDZIERNIKA WYZNACZONY ZOSTAŁ TERMIN WYBORÓW SAMORZĄDOWYCH

Niedziela przy urnach

W niedzielę 21 października będziemy wybierać prezydenta miasta oraz radnych do Rady Miasta i Sejmiku Województwa Śląskiego. Jak oddać głos, by był on ważny? W jakich godzinach otwarte będą lokale wyborcze? Na te i inne pytania odpowiadamy poniżej.

JAK ODDAĆ WAŻNY GŁOS?

W lokalu wyborczym każdy głosujący otrzyma trzy karty w różnych kolorach. Na jednej będą nazwiska osób ubiegających się o urząd prezydenta, na kolejnych nazwiska kandydatów do Rady Miasta oraz Sejmiku Województwa Śląskiego.

Na każdej z kart swój głos należy oddać, stawiając znak „X” przy nazwisku wybranego kandydata. Trzeba pamiętać, że w wyborach radnych należy postawić znak „X” przy nazwisku jednej osoby z tylko jednej listy kandydatów.

Postawienie znaku „X” obok nazwisk kandydatów umieszczonych na więcej niż jednej liście lub niepostawienie znaku „X” w żadnej kratce powoduje nieważność głosu. Podobnie wygląda to w przypadku zaznaczenia więcej niż jednej osoby w wyborach prezydenta.

Zgodnie z nowelizacją prawa wyborczego, znak „X” to co najmniej dwie linie przecinające się w obrębie wyznaczonego do głosowania pola.

KIEDY GŁOSUJEMY?

I TURA

21 października 2018 r.
7.00 – 21.00

II TURA

4 listopada 2018 r.
7.00 – 21.00

* jeżeli w pierwszym głosowaniu żaden z kandydatów na prezydenta miasta nie uzyska więcej niż połowy ważnie oddanych głosów

DOPISANIE DO SPISU WYBORCÓW

Możliwość dopisania do spisu wyborców dotyczy wyłącznie osób stale zamieszkałych na obszarze danej gminy.

Wyborca do spisu wyborców w wybranym przez siebie obwodzie głosowania może zostać dopisany wyłącznie na obszarze okręgu wyborczego właściwego dla jego stałego zamieszkania.

Osoba, która przebywa czasowo na obszarze gminy, nie może zostać dopisana do spisu wyborców.

Wnioski można złożyć w budynku Urzędu Miejskiego w Zabrze przy ul. Powstańców Śl. 5-7, pok. 112 na I piętrze w godzinach od 7.30 do 17.00, najpóźniej do 16 października 2018 r.
Więcej informacji: 32 37-33-494, 32 37-33-412.

GŁOSOWANIE PRZEZ PEŁNOMOCNIKA

Głosować przez pełnomocnika mogą wyborcy, którzy najpóźniej w dniu głosowania ukończą 75 lat lub posiadają orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

Akt pełnomocnictwa sporządzany jest na wniosek wyborcy.

Wniosek można złożyć w budynku Urzędu Miejskiego w Zabrze przy ulicy Powstańców Śląskich 5-7, pok. 107 na I piętrze w godzinach od 7.30 do 17.00, najpóźniej do 12 października 2018 r.

Więcej informacji: 32 37-33-448.

TAKIE SĄ LICZBY:

5 lat

to długość najbliższej kadencji samorządu

4

okręgi wyborcze wyznaczone są w Zabrzu

25

radnych wybierzemy do zabrzańskiej Rady Miasta

Wybieramy inwestycje dla swoich dzielnic

Jakie projekty zostaną zrealizowane w naszym mieście w ramach piątej edycji Zabrzańskiego Budżetu Partycypacyjnego, dowiemy się 16 października. Na ten dzień planowane jest ogłoszenie wyników trwającego od 20 września głosowania mieszkańców.

Wśród zgłoszonych projektów, które spełniły wszystkie wymogi formalne i zostały skierowane pod ocenę mieszkańców, są m.in. place zabaw, miejsca postojowe, boiska, plenerowe siłownie oraz tor dla rolkarzy i deskorolkarzy. Łącznie to 41 inicjatyw. Trwające do 5 października głosowanie mieszkańców rozpoczęło się 20 września. Uprawniony do wzięcia udziału w nim jest każdy mieszkaniec, który najpóźniej na dwa dni przed rozpoczęciem głosowania ukończył 16 lat oraz był zameldowany w Zabrzu na pobyt stały lub czasowy. Na realizację projektów w ramach budżetu partycypacyjnego przeznaczono 4,01 mln zł, jednak w poprzedniej edycji mieszkańcy zdecydowali, że w niektórych dzielnicach powinny powstać większe inwestycje (tzw. projekty dwuletnie), na wykonanie których przekazanych będzie 1,33 mln zł. W efekcie na nowe projekty przeznaczono 2,68 mln zł.

– *Cieszę mnie niesłabnące zainteresowanie zabrzańskim budżetem partycypacyjnym i możliwościami, jakie on daje* – podkreśla prezydent Zabrze Małgorzata Mańka-Szulik. – *Z każdym miesiącem przybywa zrealizowanych projektów, a kolejne wchodzi w ostatnią fazę wykonania. Każdy zabrzańszczyt może mieć swój udział w pozytywnych przemianach, jakie przechodzi nasze miasto. Dziś możemy nie tylko korzystać z nowych inwestycji i przedsięwzięć, ale samemu je kreować, dostrzegać potrzeby i podpowiadać, które są tymi najpilniejszymi* – dodaje.

WG

NIKTÓRE Z PROJEKTÓW, JAKIE ZREALIZOWANO DO TEJ PORY W RAMACH BUDŻETU PARTYCYPACYJNEGO:

Boisko przy Szkole Podstawowej nr 29 (wcześniej Gimnazjum nr 29) w Rokitnicy

Fot. UM Zabrze

Kompleks sportowo-rekreacyjny na osiedlu Kotarbińskiego

Fot. UM Zabrze

Oświetlenie solarne na osiedlu Kopernika

Fot. UM Zabrze

Plac zabaw przy Przedszkolu nr 29 w Biskupicach

Fot. UM Zabrze

NOWE OBLICZE ZAPREZENTOWAŁ WE WRZEŚNIU ZMODERNIZOWANY PLAC TEATRALNY W ZABRZU

Chwila relaksu przy fontannie

Nowa fontanna prezentuje się po zmroku niezwykle efektownie

Ma nową nawierzchnię, kwietniki i wygodne ławki. Dodatkowe wrażenia zapewnią efektowna fontanna, która po zmroku zachwyca różnorodnością kolorów. We wrześniu swe odmienione oblicze zaprezentował plac Teatralny. Jego przebudowa to efekt współpracy miasta i właściciela Centrum Handlowego Platan.

Fot. Igor Cieślicki

W ramach trwającego od kwietnia tego roku remontu plac Teatralny zyskał nową nawierzchnię i elementy małej architektury. Pojawiły się ławki i kwietniki.

– Usunęliśmy krawężniki i wyrównaliśmy przejście pomiędzy Platanem a placem Teatralnym, by stało się bardziej przyjazne dla przechodniów. Główną atrakcją wyremontowanego placu jest fontanna z podświetlanymi na kolorowo strumieniami wody – mówi Wojciech Godlewski z firmy NEPI Rockcastle, która jest właścicielem Platanu. – Chcemy, by plac Teatralny był miejscem, które przyciągnie mieszkańców Zabrze. Jego nowy wizerunek będzie współgrał z nową fasadą Platanu, wpisując się jednocześnie w industrialną architekturę otoczenia. Mamy nadzieję, że upiększona przestrzeń będzie służyła przez lata – dodaje.

Przebudowa placu Teatralnego prowadzona była równolegle z rozbudową Centrum Handlowego Platan. Powięk-

szony i odnowiony kompleks zaprezentuje swe oblicze jeszcze w tym roku. Znajdzie się w nim prawie 120 sklepów, kino i klub fitness. W rozbudowanym Platanie pojawi się także multimedialna strefa wypoczynkowa. Ma to być idealna przestrzeń na krótką przerwę w zakupach.

Oddaniu fontanny do użytku towarzyszyły m.in. pokazy szcudlarzy i tworzenia wielkich baniek mydlnych

Metamorfozę przechodzi także przestrzeń po drugiej stronie Teatru Nowego. W tzw. Kwartale Sztuki, obejmującym również Filharmonię Zabrzeńską i Wyższą Szkołę Techniczną, trwa wymiana podziemnej infrastruktury. Prace obejmują przebudowę kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz oświetlenia. Ulice i chodniki zyskują nową nawierzchnię.

– Centrum naszego miasta staje się coraz piękniejsze – podkreśla prezydent Zabrze Małgorzata Mańka-Szulik. – Zabrze nie ma co prawda rynku, ale ma wiele innych pięknych przestrzeni i obiektów, które konsekwentnie rewitalizujemy i udostępniamy mieszkańcom – dodaje.

GOR

Fot. Tomasz Jodłowski

Fot. Tomasz Jodłowski

Fot. Igor Cieślicki

Symboliczne wmurowanie aktu erekcyjnego pod rozpoczęciem modernizacji

Hermetyzacja rozpoczęta!

Na ten moment mieszkańcy Zabrze czekali z niecierpliwością! We wrześniu ruszyła modernizacja Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych przy ul. Cmentarnej. Jak zapewnia właściciel obiektu, zastosowane rozwiązania techniczne pozwolą na wyeliminowanie pochodzących z obiektu nieprzyjemnych zapachów.

Prezes Björn Mittendorfer

Jak podkreśla Björn Mittendorfer, dyrektor generalny FCC Environment CEE Group, powstająca w Zabrzu instalacja jest pierwszą taką w Polsce, ale kolejną już w Europie. – Mówimy o rozwiązaniach i technologiach, które już działają i już się sprawdziły. Dlatego jestem absolutnie przekonany, że sprawdzą się również w Zabrzu i uciążliwość związana z przykrym zapachem zniknie – zaznacza Björn Mittendorfer.

We wrześniu na placu budowy trwały prace ziemne, których zwieńczeniem było wmurowanie symbolicznego aktu erekcyjnego. Kolejnym krokiem będzie wylewanie fundamentów. Zapoczątku-

– Przykry zapach zniknie z trzech powodów – mówi Paweł Szewczyk, prezes spółki FCC Polska, która jest właścicielem Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych przy ul. Cmentarnej. – Po pierwsze, powstanie hala, w której zamknięty zostanie cały proces związany z przetwarzaniem odpadów. Po drugie, całe powietrze zostanie poprzez system podciśnienia zamknięte w halach i nie będzie emitowane do atmosfery. Trzeci element to instalacja biofiltra, który będzie oczyszczał powietrze w taki sposób, że nie będzie ono miało żadnych uciążliwości zapachowych. Cała inwestycja nie spowoduje jakiegokolwiek zwiększenia ilości przetwarzanych odpadów – zwraca uwagę prezes Paweł Szewczyk.

To ważne, byśmy pamiętali o segregacji odpadów przed ich wyrzuceniem

Fot. Igor Cieślicki

TAKIE SĄ LICZBY:

15 mln zł
to koszt
modernizacji zakładu

2 lata
trwało uzyskanie
wszystkich dokumentów
umożliwiających
rozpoczęcie prac

10 miesięcy
to szacowany czas
realizacji inwestycji

je to najważniejszy i najbardziej czasochłonny etap modernizacji, czyli budowę hermetycznej hali, w której będą się odbywać procesy biologiczne. Wartość inwestycji, której czas realizacji szacowany jest na dziesięć miesięcy, sięga 15 mln zł. Prace w całości zostaną sfinansowane ze środków Grupy FCC Environment CEE. Hermetyzacja obiektu to zwieńczenie długotrwałych procedur formalnych oraz działań podejmowanych również przez miasto. – Naszym celem jest zniwelowanie uciążliwego zapachu. Aby jednak modernizacja zakładu stała się możliwa, należało pokonać długą drogę uzyskiwania wymaganych prawem decyzji i pozwoleń – podkreśla prezydent Zabrze Małgorzata Mańka-Szulik, która już w styczniu 2017 r. powołała zespół do współpracy przy realizacji projektu modernizacji Zakładu Segregacji i Kompostowni Odpadów w Zabrzu przy ul. Cmentarnej. – Rozpoczęcie hermetyzacji to bardzo ważny moment dla Zabrze. Jestem przekonana, że już wiosną będziemy mogli powiedzieć, że wykonaliśmy dla mieszkańców kawał dobrej roboty – dodaje.

GOR

NA BUDOWIE NOWEJ SALI GIMNASTYCZNEJ PRZY ZESPOLE SZKÓŁ SPORTOWYCH PRACA WRE

Obiekt na miarę sukcesów uczniów

Na budowie pracuje jednocześnie 30-40 osób

Fot. Igor Cieślicki

To będzie obiekt na miarę sukcesów osiąganych przez wychowanków. Przy Zespole Szkół Sportowych im. Janusza Kusocińskiego ruszyła budowa nowej sali gimnastycznej. Wartość inwestycji przekracza 16 mln zł. Na jej realizację miasto pozyskało dofinansowanie z Ministerstwa Sportu i Turystyki.

– Aktualnie prowadzimy roboty żelbetowe. Na budowie pracuje 30-40 osób – mówi Adam Pogoda, kierownik kontraktu z firmy Mostostal Zabrze Gliwickie Przedsiębiorstwo Budownictwa Przemysłowego.

– Największym wyzwaniem, jeśli chodzi o ten projekt, jest dostawa i montaż belek prefabrykowanych, które będą tworzyły konstrukcję zadaszenia hali. Dostarczonych będzie sześć takich belek. Każda z nich waży około 40 ton i ma rozpiętość 40 metrów. Montaż belek, zgodnie z przyjętym harmonogramem, przypada na przełom listopada i grudnia tego roku – dodaje.

Oprócz samej hali wykonane zostaną także łączniki pomiędzy nowym obiektem a budynkiem szkoły oraz dotychczas wykorzystywaną salą. Uczniowie dostaną również do dyspozycji nowy sprzęt do ćwiczeń. – Gimnastykę sportową trenują w naszej szkole zarówno młodzi mieszkańcy Zabrza, jak i innych miast. Mamy uczniów z Krakowa, Szczecina czy Olsztyna – wylicza Wioletta Stępień, dyrektor Zespołu Szkół

Sportowych w Zabrze. – Z nowej sali będą również korzystać piłkarze ręczni – dodaje.

Łączny koszt inwestycji to 16,2 mln zł, a 5,7 mln zł z tej kwoty stanowi pozyskane przez miasto dofinansowanie z Ministerstwa Sportu i Turystyki w ramach „Programu inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu”. – Zespół Szkół Sportowych może się pochwalić znakomitymi wynikami osią-

TAKIE SĄ LICZBY:

16,2 mln zł
to koszt budowy nowej sali

5,7 mln zł
to wysokość pozyskanego przez miasto dofinansowania z Ministerstwa Sportu i Turystyki

ganymi przez swoich wychowanków. Nową salę można uznać za podziękowanie i prezent dla nich – uśmiecha się prezydent Zabrze Małgorzata Mańka-Szulik. – Jestem przekonana, że dzięki stworzeniu dużo lepszych warunków do treningów uda się osiągać jeszcze lepsze rezultaty – dodaje. Nowa sala ma być gotowa w połowie 2020 r.

GOR

Tak będzie wyglądała gotowa sala

Wizualizacja: Mostostal Zabrze GPBP

W NASZYM MIEŚCIE TRWA BUDOWA NOWOCZESNYCH OSIEDLI

Coraz więcej mieszkań dla zabrzań

Sześć czterokondygnacyjnych bloków buduje przy ul. Trocera gminna spółka ZBM-TBS. Trzy kolejne budynki Międzygminnego Towarzystwa Budownictwa Społecznego powstały przy ul. Żywieckiej. Dzięki dobrze przygotowanej infrastrukturze Zabrze jest również chętnie wybierane przez prywatnych deweloperów.

– Każdy najemca znajdzie tu coś dla siebie. W ofercie są zarówno kawalerki, jak i mieszkania dwu- oraz trzypokojowe. Nasza oferta spotkała się z bardzo dużym zainteresowaniem rodzin z dziećmi. Na osiedlu powstanie bowiem plac zabaw z licznymi atrakcjami. Na szukających odpoczynku wśród zieleni czekać będą z kolei wygodne ławeczki – zwraca uwagę Renata Lemańska, prezes spółki ZBM-TBS, która nowe osiedle buduje przy ul. Trocera. Powstaje tu sześć czterokondygnacyjnych bloków z 72 mieszkaniami. Koszt inwestycji to 15 mln zł. Połowę tej kwoty stanowi kredyt zaciągnięty przez ZBM-TBS w Banku Gospodarstwa Krajowego. Pozostałe środki to dofinansowanie miasta (15 procent) oraz środki własne spółki (35 procent, w tym partycypacja mieszkańców). W budynkach trwają prace wykończeniowe. Do swoich wymarzonych „M” lokatorzy wprowadzą się wiosną 2019 r.

Rozrasta się również osiedle budowane przez MTBS przy ul. Żywieckiej. Do tej pory lokatorzy wprowadzili się tu do trzech bloków. W każdym z nich powstało szesnaście mieszkań. W trzech kolejnych budynkach, których budowa dobiega właśnie końca, przygotowano łącznie 31 lokali. To mieszkania jedno-, dwu- oraz trzypokojowe o powierzchni od ponad 30 do prawie 80 metrów kwadratowych. Koszt tego etapu robót to około 6 mln zł.

Trwa wielki projekt uzbrojenia terenów na osiedlu Słoneczna Dolina

Fot. TVZ

– Z osiedla budowanego przy ulicy Żywieckiej blisko jest zarówno do autostrady A4, Drogowej Trasy Średnicowej, jak i centrum miasta. W pobliżu mamy szkołę i przedszkole. Okolica jest bardzo spokojna i malownicza. To idealne miejsce do zamieszkania dla rodzin z dziećmi – mówi Franciszek Paśmionka, prezes Między-

gminnego Towarzystwa Budownictwa Społecznego w Tarnowskich Górach. Docelowo budynków ma być dwanaście, a do dyspozycji lokatorów przygotowanych zostanie około 150 mieszkań. Kolejne domy jednorodzinne powstają z kolei na osiedlu Słoneczna Dolina. By zachęcać do inwestowania w tym miejscu, miasto opracowało gigantyczny projekt uzbrojenia i rozbudowy infrastruktury w tej części miasta. Jego wartość przekracza 50 mln zł. Obecnie trwa budowa nowej drogi w ciągu ul. Neptuna. Kolejne przedsięwzięcie w tym rejonie miasta objąć ma ul. Lawendową (dawniej PGR Nowy Dwór), Jowisza i Mielżyńskiego.

GOR

Nowe osiedla powstają przy ul. Trocera...

Fot. Igor Cieślicki

...oraz przy ul. Żywieckiej

Fot. Igor Cieślicki

DO NASZEGO MIASTA TRAFIŁO W OSTATNICH DNIACH SPORO PRESTIŻOWYCH NAGRÓD

Mieszkańcy i zewnętrzni eksperci doceniają Zabrze

Prezydent Małgorzata Mańka-Szulik odbiera nagrodę z rąk prezesa Prasy Śląskiej Zenona Nowaka

Fot. Dziennik Zachodni

Fot. UM Zabrze

Prezydent Małgorzata Mańka-Szulik zwyciężyła w organizowanym przez Dziennik Zachodni plebiscycie „Samorządowiec Województwa Śląskiego”. Wyniki głosowania mieszkańców poznaliśmy podczas gali przygotowanej w Międzynarodowym Centrum Kongresowym w Katowicach. Do naszego miasta trafiły również w ostatnich dniach nagrody przyznane w innych dziedzinach.

– Ta nagroda to dowód na to, że w ostatnich latach udało się wprowadzić wiele pozytywnych zmian poprawiających jakość życia w Zabrzu. Nasze miasto pięknieje, a zabrzanie potrafią to docenić. To wyróżnienie zobowiązuje mnie jednocześnie do jeszcze wytrwalszej pracy dla Zabrza. Wspólnymi siłami rozwijamy nasze miasto – mówi Małgorzata Mańka-Szulik, która w plebiscycie „Samorządowiec Województwa Śląskiego – Oceniamy Władze” zwyciężyła w kategorii „Prezydent”. O takim wyniku zdecydowali mieszkańcy, którzy mogli oddawać głosy na TAK lub na NIE, wyrażając tym samym poparcie lub dezaprobatę dla samorządowca. Wynikiem władza w głosowaniu była różnica głosów pozytywnych i negatywnych. Na podstawie tego wyniku stworzony został wojewódzki ranking, który wyłonił najlepiej ocenianych włodarzy w każdej kategorii. Prezydent Małgorzata Mańka-Szulik została również laureatką rozstrzygniętego przez Zarząd Województwa Śląskiego konkursu „Przyjaciel rodziny 2018”.

Fot. UM Zabrze

Nagroda w konkursie „Lodołamacze 2018”

Nasze miasto zostało także docenione w konkursie „Lodołamacze 2018”. Kapituła przyznała miastu wyróżnienie w kategorii „Instytucja” za szczególną wrażliwość społeczną i promowanie aktywności osób niepełnosprawnych w różnych dziedzinach życia. Konkurs

„Lodołamacze” ma już kilkunastoletnią tradycję. Organizatorzy przedsięwzięcia nagradzają firmy, instytucje i osoby, dla których priorytetem jest wrażliwość, eliminowanie barier i podziałów społecznych względem osób z niepełnosprawnościami.

Zauważone zostały także nasze działania w zakresie ochrony środowiska. W organizowanym przez ambasadę Francji w Polsce konkursie Eco-Miasto Zabrze zwyciężyło w kategorii „Zieleń miejska a jakość powietrza”. Doceniono w ten sposób działania na rzecz rozwoju miejskich terenów zieleni, w tym kompleksową rekul-

tywację 183 ha silnie zdegradowanych obszarów nad Bytomką.

Zabrze zajęło również szóste miejsce wśród miast na prawach powiatu w rankingu Pisma Samorządu Terytorialnego „Wspólnota”. Podsumowano w nim wydatki inwestycyjne finansowane ze środków Unii Europejskiej w latach 2014-2017.

GOR

Statuetka Eco-Miasto

Fot. Igor Cieśliski

ZA NAMI KOLEJNA ODSŁONA MIĘDZYNARODOWEGO FESTIWALU IM. KRZYSZTOFA PENDERECKIEGO

Muzyka wypełniła industrialne przestrzenie

Fot. UM Zabrze
Prof. Krzysztof Penderecki i prezydent Małgorzata Mańka-Szulik podczas koncertu finałowego tegorocznego festiwalu

W zjawiskowo oświetlonej niecce kompleksu Sztolnia Królowa Luiza odbył się 22 września koncert finałowy szóstej już edycji Międzynarodowego Festiwalu im. Krzysztofa Pendereckiego. Jego gościem był sam Mistrz, który w tym roku obchodzi 85. urodziny. Zabrzeński festiwal po raz pierwszy wyszedł poza nasze miasto. Jeden z koncertów odbył się bowiem w Krakowie.

– Czuję się już związany z tym miejscem, ponieważ goszczę tu nie pierwszy raz i mam bardzo dobre wspomnienia. Zarówno jeśli chodzi o akustykę, jak i świetną publiczność, która tu przychodzi – podkreśla prof. Krzysztof Penderecki, który podczas finałowego koncertu w Sztolni Królowa Luiza stanął za pulpitem dyrygenckim. – Zawsze

się cieszę, gdy widzę, że w moim kraju moja muzyka jest wykonywana i lubiana. To coś, czego każdy kompozytor może sobie życzyć – dodaje.

Tegoroczny festiwal został zainaugurowany 15 września w Kopalni Guido. W sali koncertowej na poziomie 320 wystąpił Atom String Quartet, który uczcił jubileusz

WARTO WIEDZIEĆ

Essen, partnerskie miasto Zabrze, jest bliskie również patronowi festiwalu. Krzysztof i Elżbieta Pendereccy mieszkali bowiem w Essen w latach 1966–1968. W tym czasie kompozytor wykładał na esseńskiej Folkwang Hochschule für Musik. To właśnie w Essen powstało chórálne arcydzieło Mistrza, czyli oratorium *Dies Irae*.

profesora Krzysztofa Pendereckiego aranżacjami jego jazzowych utworów. – Z pewnością nie wszyscy wiedzą, że Krzysztof Penderecki przechodził w swojej karierze okres fascynacji mu-

zyką z gatunku free jazz, owocem której jest między innymi eksperymentalny utwór *Actions* – mówi Jurek Dybał, dyrektor festiwalu. Tę odsłonę muzycznego przedsięwzięcia zakończyło podziemne jam session.

Dwa dni później wyrobiska Kopalni Guido wypełniła muzyka w wykonaniu kameralistów esseńskich. Był to przedsmak tego, co wielbicieli muzyki klasycznej czekało już niebawem. W Domu Muzyki i Tańca oraz Filharmonii Krakowskiej artyści z Essen wystąpili w pełnym, liczącym sto osób,

Fot. Paweł Janicki/pokladykultury.pl
Efektownie podświetlona niecka kompleksu Sztolnia Królowa Luiza

Fot. Igor Cieślicki

Burmistrz Essen Franz-Josef Britz

Filharmonicy esseńscy w Domu Muzyki i Tańca

Fot. Igor Cieślicki

Fot. Paweł Janicki/pokladykultury.pl

składzie. Zaprezentowali utwory Krzysztofa Pendereckiego oraz Wolfganga Amadeusza Mozarta i Piotra Czajkowskiego.

– To wielka radość, że możemy tutaj być, a jeszcze większa, że razem z nami są nasi artyści – mówi Thomas Kufen, nadburmistrz Essen. – Zabrze i Essen łączy historia przemian, ale przede wszystkim ludzie, którzy są uśmiechnięci, gościnni i mają pomysły dla swoich miast – dodaje.

– Zawsze z wielką radością słuchamy naszych filharmoników. Cieszymy się, że możemy zaprezentować ich również w Zabrzu. Mam nadzieję, że przyczyni się to do pogłębiania współpracy polsko-niemieckiej – podkreśla burmistrz Essen Franz-Josef Britz. Podczas finałowego koncertu publiczność wysłuchała m.in. dziękczynne Te Deum autorstwa patrona festiwalu. Monumentalne dzieło interpretowali

znakomici soliści: Iwona Hossa, Anna Lubańska, Adam Zduńkowski i Tomasz Konieczny, Chór Filharmonii Narodowej oraz Orkiestra Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa Sinfonietta Cracovia pod dyrekcją dyrektora festiwalu Jurka Dybała.

– Cieszę się, że jedyny coroczny festiwal, dedykowany jednemu z największych kompozytorów w historii muzyki, odbywa się właśnie w postindustrialnej scenerii Zabrza, w sercu Śląska – zaznacza Jurek Dybał, dyrektor festiwalu. – W tym roku festiwal był wyjątkowo rozbudowany. Za każdym razem

udaje nam się też zaskoczyć czymś publiczność. Teraz po raz pierwszy byliśmy w Krakowie, mieście profesora Krzysztofa Pendereckiego – dodaje.

– Zabrze na mapie Śląska i Polski postrzegane jest jako prężny ośrodek kultury. Międzynarodowy Festiwal im. Krzysztofa Pendereckiego z roku na rok cieszy się rosnącym zainteresowaniem zabrzeńców oraz mieszkańców regionu, potwierdzając, że jesteśmy miastem doniosłych wydarzeń kulturalnych – podsumowuje prezydent Zabrza Małgorzata Mańka-Szulik.

Przypomnijmy, że Międzynarodowy Festiwal im. Krzysztofa Pendereckiego zainaugurowany został w Zabrzu 22 października 2013 r. Wpisał się wówczas w obchody 80. urodzin kompozytora.

WG, GOR

Fot. Paweł Janicki/pokladykultury.pl

Fot. Paweł Janicki/pokladykultury.pl

Dwóch z tegorocznych koncertów można było posłuchać w Kopalni Guido

Fot. Paweł Janicki/pokladykultury.pl

NA DZIAŁAJĄCYCH W NASZYM MIEŚCIE UCZELNIACH RUSZA NOWY ROK AKADEMICKI

Coraz więcej młodych ludzi chce studiować w Zabrze

Nowoczesne Centrum Symulacji Medycznej otworzy w październiku w Zabrzu Śląski Uniwersytet Medyczny. Nowy kierunek, prowadzony w języku angielskim, uruchamia Wydział Inżynierii Biomedycznej Politechniki Śląskiej. Nowe laboratorium analityki biznesowej powstało na Wydziale Organizacji i Zarządzania. A to tylko niektóre z powodów sprawiających, że działające w naszym mieście uczelnie przyciągają coraz więcej młodych ludzi, a akademickie kampusy tętnią życiem.

Kampus Politechniki Śląskiej przy ul. Roosevelta

Fot. Politechnika Śląska

– W tym roku mamy bardzo wielu nowych studentów. Prawdziwym hitem dla kandydatów jest kierunek logistyka. Tylko studia stacjonarne pierwszego stopnia na tym kierunku rozpocznie 180 osób – wylicza prof. Krzysztof Wodarski, dziekan Wydziału Organizacji i Zarządzania Politechniki Śląskiej. – Łącznie studia dzienne na naszym wydziale rozpocznie 550 studentów pierwszego roku, a na studiach zaocznych około 300 – dodaje.

Uroczystą immatrykulację nowych studentów zaplanowano na 17 października. – W tym dniu chcemy również uroczystie otworzyć dla naszych studentów nową strefę studenta, w której mogą wypoczywać w klimacie lasu brzoźowego oraz pracować na przygotowanych stanowiskach – mówi prof. Krzysztof Wodarski.

Nowością są także studia dualne uruchomione na kierunku logistyka. To jeden

Prof. Krzysztof Wodarski

Fot. Politechnika Śląska

Nowa strefa studenta na Wydziale Organizacji i Zarządzania Politechniki Śląskiej

Fot. Politechnika Śląska

TAKIE SĄ LICZBY:

92 mln zł

to wartość realizowanego przez Wydział Inżynierii Biomedycznej i koncern Philips projektu dotyczącego stworzenia Śląskiego Centrum Inżynierskiego Wspomagania Medycyny i Sportu

30 mln zł

kosztowała budowa i wyposażenie Centrum Symulacji Medycznej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego

z zaledwie kilku kierunków oferowanych przez Politechnikę Śląską, na których dostępny jest ten model kształcenia. Studia dualne na logistyce ruszą w lutym przyszłego roku. – Będą to trysemestralne studia drugiego stopnia. Wymogiem formalnym, jaki muszą spełnić kandydaci, jest posiadanie stopnia naukowego inżyniera, niekoniecznie logistyki – zwraca uwagę prof. Katarzyna Dohn, zastępca dyrektora ds. dydaktyki Instytutu Zarządzania, Administracji i Logistyki na Wydziale Organizacji i Zarządzania. – Największym atutem studiów dualnych jest to, że ich program realizowany jest wspólnie z pracodawcami, i to nie tylko w formie staży. Zajęcia z części przedmiotów prowadzone są przez ekspertów, którzy przyjeżdżają z firm i prze-

Centrum Symulacji Medycznej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego przy placu Dworcowym

Fot. Igor Cieślicki

kazują umiejętności praktyczne – dodaje. Warto przypomnieć, że w tym roku logistyka na Wydziale Organizacji i Zarządzania Politechniki Śląskiej po raz drugi z rzędu zwyciężyła w rankingu studiów inżynierskich, organizowanym przez magazyn „Perspektywy”. Nasza uczelnia wyprzedziła m.in. Wojskową Akademię Techniczną w Warszawie i Politechnikę Poznańską.

– Wydział Organizacji i Zarządzania jest miejscem, w którym bardzo wiele się dzieje. Już w sobotę 13 października czeka nas

Noc Naukowców. To wspaniała impreza, której celem jest popularyzacja nauki. W Zabrze dwa wydziały Politechniki Śląskiej, Organizacji i Zarządzania oraz Inżynierii Biomedycznej, przygotowały mnóstwo atrakcji. Dużą popularnością cieszą się zawsze escape roomy, pokazy urzędzeń badawczych, zwiedzanie laboratoriów, pokazy eksperymentów naukowych i wiele, wiele innych. W tym dniu chcemy również otworzyć nowe laboratorium analityki biznesowej, które obecnie przygotowujemy dla studentów wraz z amerykańską firmą MicroStrategy. Serdecznie zapraszamy mieszkańców Zabrze i innych miast – podkreśla prof. Krzysztof Wodarski.

Dużym zainteresowaniem młodych ludzi cieszy się także uruchomiony w Zabrzu przez Politechnikę Śląską pierwszy, i jak do tej pory jedyny w Polsce, Wydział Inżynierii Biomedycznej.

– W tym roku naukę u nas rozpocznie 135 osób, a 30 osób będzie się kształciło na nowym, prowadzonym od tego roku w języku angielskim, kierunku „Information Systems in Medicine” – mówi prof. Marek Gzik, dziekan Wydziału Inżynierii Biomedycznej, który wspólnie z koncernem

Prof. Marek Gzik

Fot. Igor Cieślicki

Tak ma wyglądać Śląskie Centrum Inżynierskiego Wspomagania Medycyny i Sportu

Wizualizacja: Politechnika Śląska

Philips realizuje gigantyczny projekt stworzenia w Zabrzu Śląskiego Centrum Inżynierskiego Wspomagania Medycyny i Sportu. Kompleks, w którym znajdzie się jedenaście laboratoriów wyposażonych w sprzęt najnowszej generacji, ma powstać w ciągu dwóch najbliższych lat na terenie kampusu Politechniki Śląskiej przy ul. Roosevelta. Wartość projektu przekracza 90 mln zł.

Około 30 mln zł przeznaczył z kolei Śląski Uniwersytet Medyczny na stworzenie w Zabrzu nowoczesnego Centrum Symulacji Medycznej. Powstało ono w gruntownie wyremontowanym i rozbudowanym o jedną kondygnację budynku przy placu Dworcowym.

Prof. Maciej Misiólek

Fot. Igor Cieślicki

– Centrum Symulacji Medycznej otwarte zostanie 22 października – zapowiada prof. Maciej Misiólek, dziekan Wydziału Lekarskiego z Oddziałem Lekarsko-Dentystycznym Śląskiego Uniwersytetu Medycznego. – Kilka lat temu pierwsze w Polsce Centrum Symulacji Medycznej otwarte zostało w Katowicach. Okazało się jednak, że potrzeby są znacznie większe. Zależało nam też na tym, żeby pozyskać miejsca warsztatowe dla studentów kierunku lekarsko-dentystycznego, czyli dla przyszłych stomatologów. Tego w Katowicach nie ma. W Zabrzu będzie możliwość prowadzenia zajęć między innymi z protetyki stomatologicznej, ortodoncji i stomatologii zachowawczej – dodaje.

W zabrzańskim Centrum studenci będą mogli doskonalić swoje umiejętności w warunkach identycznych jak w prawdziwym szpitalu. Do ich dyspozycji będą sale operacyjne, oddział ratunkowy, sala intensywnej terapii, sala intensywnej terapii noworodka oraz sala porodowa, a nawet tzw. strefa przedszpitalna, w której znalazła się prawdziwa karetka. Dla przyszłych dentystów przygotowano 51 unitów stomatologicznych.

GOR, MM

NA TERENACH SPECJALNEJ STREFY EKONOMICZNEJ RUSZYŁA BUDOWA NASTĘPNEGO ZAKŁADU

Kolejni inwestorzy wybierają Zabrze

Fot. Igor Cieśliski
Fevzi Mentés, prezes Ulsu Metal Polska S.A.

Kamień węgielny pod budowę hali produkcyjno-magazynowej firmy Ulsu Metal wmurowany został we wrześniu na terenie specjalnej strefy ekonomicznej w Zabrzu. Przygotowane tu dla inwestorów nieruchomości przyciągnęły już łącznie 18 firm.

Stanowiący część Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej teren położony między Rokitnicą a Mikulczycami ma powierzchnię 157 ha. Do dyspozycji

przedsiębiorców przygotowano tu działki o powierzchni od 0,5 do ponad 20 ha. Gigantyczny projekt uzbrojenia nieruchomości zakończył się w grudniu 2015 r.

Powstały m.in. drogi dojazdowe oraz sieci kanalizacyjna, wodociągowa i energetyczna. Do połowy 2018 r. tak przygotowana strefa przyciągnęła aż 18 inwestorów. To firmy działające zarówno w branży spożywczej, jak i motoryzacyjnej, tworzyw sztucznych czy też obróbki elementów stalowych.

Założony w 1970 r. Ulsu Metal jest tureckim liderem w produkcji wyłaczanych elementów ze stali. W zabrzańskim zakładzie będą produkowane podzespoły dla branży samochodowej. – *To między innymi*

Fot. Igor Cieśliski
Janusz Michałek, prezes KSSE

TE FIRMY DZIAŁAJĄ JUŻ W ZABRZAŃSKIEJ STREFIE:

BudExpert

Erae Polska

Metal Solution

Mandersloot

Fot. Igor Cieśliski

TAKIE SĄ LICZBY:

65 mln zł

zainwestowało miasto
w przygotowanie terenów
specjalnej strefy ekonomicznej
dla inwestorów

48 mln zł

wynoszą dotychczasowe
wpływy ze sprzedaży
nieruchomości

18 inwestorów

kupiło nieruchomości w strefie

500 osób

zatrudnionych jest obecnie
w zakładach działających
w strefie

9,94 km

to długość dróg wybudowanych
na obszarze KSSE w Zabrze

22,6 km

to długość nowej
sieci kanalizacyjnej

5,95 km

to długość nowej
sieci wodociągowej

18,7 km

to długość nowej
sieci energetycznej

8 km

to długość dróg rowerowych

Fot. UM Zabrze

Zabrzeńskie tereny specjalnej strefy ekonomicznej przyciągnęły już 18 inwestorów

elementy zawieszzeń i układów hamulcowych – tłumaczy Fevzi Mentés, prezes Ułus Metal Polska S.A. – Za dwa lata planujemy kolejny etap inwestycji, a po nim trzeci – dodaje. W zakładzie początkowo ma być zatrudnionych 80 osób, docelowo liczba pracowników ma sięgnąć nawet 150.

– Tereny położone w Zabrze to dzisiaj najatrakcyjniejszy i najbardziej dynamicznie rozwijający się obszar Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. To efekt ogromnego wysiłku i zaangażowania ze strony miasta. I to procentuje – podkreśla Janusz Michałek, prezes Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

– Rozwój terenów inwestycyjnych to jeden z priorytetów w działalności zabrzeńskiego samorządu – mówi pre-

zydent Zabrze Małgorzata Mańka-Szulik. – Na kompleksowe uzbrojenie terenów i przygotowanie ich dla przedsiębiorców pozyskaliśmy dofinansowanie z funduszy unijnych. Efekt jest taki, że dziś prezentujemy inwestorom atrakcyjną ofertę. Jak widać, spotyka się ona z dużym zainteresowaniem, o czym świadczą kolejne podmioty, które tutaj rozpoczynają działalność – dodaje prezydent Zabrze.

Wartość inwestycji realizowanych przez firmy, które zdecydowały się ulokować swą działalność w zabrzeńskiej strefie, sięga 300 mln zł. Fabryka Ułus Metal ma być gotowa w przyszłym roku.

GOR

PGB Polska

Schoeller Allibert

YSP

Piekarnia-Ciastkarnia KŁOS

CIĘPŁO Z NOWEGO ZAKŁADU POPŁYNIE DO 70 TYSIĘCY GOSPODARSTW DOMOWYCH W DWÓCH MIASTACH

Najnowocześniejsza w Europie elektrociepłownia otwarta w Zabrze

Fot. Igor Cieślirski

Lśniące nowością pomieszczenia elektrociepłowni

To największa w Polsce i jedna z najważniejszych na świecie inwestycji firmy Fortum! Jej wartość sięga 870 milionów złotych. Otwarty właśnie w Zabrze zakład to najnowocześniejsza w Europie elektrociepłownia należąca do fińskiego koncernu. Ekologiczne ciepło popłynie z niej do 70 tysięcy gospodarstw domowych w Zabrzu i Bytomiu.

– To nie jest tylko kolejna elektrociepłownia. To coś znacznie więcej – podkreśla Pekka Lundmark, prezes Grupy Fortum. – To kluczowy element nowoczesnej infrastruktury ciepłowniczej Zabrza i Bytomia na najbliższe dziesięciolecie. Ta elektrociepłownia jest symbolem zmiany – dodaje.

O wyjątkowości nowej inwestycji stanowi przede wszystkim jej elastyczność paliwowa. Elektrociepłownia będzie mogła być zasilana trzema różnymi paliwami: węglem, RDF-em, a także biomasą. Proporcja poszczególnych rodzajów paliwa może być zmieniana, w zależności od ich cen oraz dostępności, co zapewni instalacji bezpieczne funkcjonowanie przez następne kilkadziesiąt lat. Po raz pierwszy w polskiej elektrociepłowni zostanie wykorzystany RDF. Jest to paliwo wyprodukowane z odpadów nienadających się do ponownego wykorzystania. Tym samym EC Zabrze idealnie wpisuje się w tzw. gospodarkę o obiegu zamkniętym, w której to, co mogłoby trafić na wysypiska śmieci, trafia po przetworzeniu do elektrociepłowni i służy wytwarzaniu ciepła oraz prądu.

TROCHĘ HISTORII

Historia zabrańskiego zakładu sięga 1896 r. Wówczas rozpoczęto budowę elektrowni, w której rok później ruszyła produkcja prądu. W latach 70. XX wieku zakład przekształcono w elektrociepłownię. Od 2011 r. stanowi ona część Fortum. Decyzja o budowie w Zabrzu nowej elektrociepłowni zapadła w 2015 r. Pierwsze prace budowlane rozpoczęły się w maju 2016 r. Nowy kompleks otwarto 20 września tego roku.

TAKIE SĄ LICZBY:

1,1 tysiąca
osób pracowało jednocześnie
przy budowie elektrociepłowni
w szczytowym momencie

200 firm
zaangażowanych było
w realizację inwestycji

130 km
rur tworzy instalację
ciepłowniczą EC Zabrze

150 km
kabli tworzy instalację
elektryczną

850 stopni Celsjusza
to osiągnięta w zakładzie
temperatura spalania

870 mln zł
to koszt inwestycji

11 razy
zmniejszy się dzięki
uruchomieniu nowego zakładu
emisja z elektrociepłowni
szkodliwych pyłów

7 razy
zmniejszy się emisja
dwutlenku siarki

3 razy
zmniejszy się emisja
tlenku azotu

Fot. Igor Cieślcki
Prezydent Małgorzata Mańka-Szulik, prezes Grupy Fortum Pekka Lundmark i wiceprezes NFOŚiGW Piotr Woźny

– *Budowa nowoczesnej elektrociepłowni w Zabrzu jest doskonałym przykładem dobrej współpracy samorządu lokalnego z wiodącym w skali globalnej koncernem energetycznym. Bezpieczeństwo energetyczne Zabrza jest naszym priorytetem. Należy także zaznaczyć, że wdrożone rozwiązania pozytywnie wpływają na środowisko naturalne* – mówi prezydent Zabrza Małgorzata Mańka-Szulik.

Nowy kompleks zastąpił dotychczasowe, wyeksploatowane jednostki. Dzięki zastosowanej technologii emisja szkodliwych pyłów z elektrociepłowni zmniejszy się ponad jedenastokrotnie, dwutlenku siarki ponad siedmiokrotnie, a tlenku azotu blisko trzykrotnie.

– *Ochrona środowiska i walka o czyste powietrze to wspólne zadanie współczesnego świata. Fortum i nowa elektrociepłownia w Zabrzu w te plany doskonale się wpisuje* – mówi Piotr Woźny, wiceprezes Naro-

dowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, który uczestniczył w debacie towarzyszącej otwarciu nowego zakładu.

Nowa elektrociepłownia już w tym sezonie grzewczym będzie produkować ciepło dla kilkudziesięciu tysięcy gospodarstw domowych w Zabrzu i Bytomiu. Dostarczenie go umożliwi 10-kilometrowy rurociąg, który połączył oba miasta. Powstał w całości z wyprodukowanych na Śląsku rur preizolowanych, wyposażonych w specjalny system alarmowy umożliwiający stały nadzór nad instalacją. Część prac została wykonana metodą mikrotunelingu, pozwalającą na bezwykopowe układanie rur.

– *Na 10-kilometrowej długości powstało 76 zaworów odcinających, 80 zasuw klinowych i 18 przepustnic. Całość połączono 2211 spawami* – wylicza Kamila Zybura-Pluta z Fortum.

GOR

PRESTIŻOWA NAGRODA DLA ZABRZAŃSKIEGO PRZEDSIĘBIORSTWA ENERGETYKI CIEPLNEJ

W trosce o środowisko

Siedziba Zabrzeńskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej po termomodernizacji

Rozbudowa sieci ciepłowniczej umożliwiającą podłączanie do niej kolejnych budynków i ograniczanie niskiej emisji, likwidacja przestarzałych źródeł ciepła oraz wymiana wykorzystywanych samochodów na elektryczne to niektóre z projektów realizowanych przez Zabrzeńskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej.

Doskonale wpisują się one w proekologiczne działania miasta. Doceniane są również przez zewnętrznych ekspertów, którzy przyznali właśnie spółce nagrodę w prestiżowym konkursie „Modernizacja Roku 2017”, który organizowany jest już od ponad 20 lat. Kapituła wyłania co roku przedsięwzięcia budowlane wyróżniające się szczególnymi wartościami. Tym razem, w kategorii „Elewacje i termomodernizacje”, docenione zostało Zabrzeńskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej, które wyremontowało swą siedzibę przy ul. Goethego. Kapituła konkursu zwróciła uwagę na wykonanie elewacji budynku z najwyższej klasy materiałów, które wpływają pozytywnie na estetykę obiektu, poprawiają jego funkcjonalność.

Termomodernizacja siedziby spółki to jednak zaledwie wierzchołek góry lodowej, jeśli chodzi o podejmowane przez ZPEC działania służące ochronie środowiska. – Co roku przeznaczamy na inwestycje około 7–8 milionów złotych – wylicza Lesław Złotorowicz, prezes ZPEC. – Systematycznie modernizujemy naszą sieć, a stare węzły ciepłownicze zastępujemy nowymi – dodaje.

Obecnie na Zaborzu likwidowana jest jedna z ostatnich eksploatowanych przez ZPEC grupowych stacji wymienników ciepła, a korzystające z niej budynki zyskują indywidualne podłączenia do sieci. Zabrzeńskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej

włączyło się także w realizowany przez miasto projekt rewitalizacji Zandki. W zabytkowej dzielnicy powstają całkowicie nowe odcinki sieci. W przyszłym roku zostaną do niej podłączone pierwsze budynki. To przekłada się z kolei na ograniczanie bardzo groźnej niskiej emisji.

Niezwykle ważny projekt obejmuje Rokitnicę i Helenkę. ZPEC zamierza zlikwidować ostatnią węglową kotłownię, a ciepło do obu dzielnic ma być doprowadzane nowym rurociągiem, prowadzącym od elektrociepłowni Fortum w Bytomiu. – To duże zadanie, ponieważ wiąże się z koniecznością wykonania około dziesięciu kilometrów nowej sieci. Koszt projektu sięga około 30 milionów złotych. Obecnie staramy się o jego dofinansowanie. Zakończenie inwestycji planowane jest na 2023 rok – zapowiada prezes Lesław Złotorowicz.

Spółka systematycznie wymienia także swój tabor. Obecnie już prawie połowa wykorzystywanych pojazdów to samochody w pełni elektryczne. Korzystają z nich m.in. pracownicy wydziału inwestycji i remontów czy też zajmujący się pomiarami. –auta elektryczne sprawdzają się idealnie, ponieważ ich dzienne przebiegi sięgają 40–60 kilometrów, a zasięg wynosi sto kilometrów. Samochody ładują się więc w nocy i rano są gotowe do wyjazdu – tłumaczy Lesław Złotorowicz. – Auta elektryczne są w zakupie droższe od

TAKIE SĄ LICZBY:

7–8 mln zł
przeznacza co roku
na inwestycje ZPEC

2,5 km
sieci wymienia
co roku spółka

60 procent
sieci stanowią
już nowoczesne
i minimalizujące straty
ciepła rury preizolowane

tradycyjnych, ale ich koszty eksploatacji są o dwie trzecie mniejsze, niż w przypadku aut spalinowych. Jeszcze ważniejsza jest jednak ochrona środowiska, ponieważ te auta nie emitują żadnych spalin – dodaje.

Stacja ładowania pojazdów zlokalizowana jest obecnie w bazie spółki przy ul. Cmentarnej. Docelowo ZPEC zamierza uruchomić podobną stację obok swojej siedziby przy ul. Goethego. Ma być ona ogólnodostępna dla mieszkańców.

Jedno z należących do spółki elektrycznych aut

– Zabrze konsekwentnie stawia na ekologię. Na przedsięwzięcia służące ochronie środowiska nasze miasto przeznaczyło w ostatnich latach ponad dwieście milionów złotych. Dzięki temu prowadzone są termomodernizacje szkół i przedszkoli, a mieszkańcy otrzymują dofinansowanie na prace związane z wymianą przestarzałych źródeł ciepła. Nowe oblicze zyskały zdegradowane tereny nad Bytomką, w kolejnych rejonach miasta trwają nasadzenia roślin. Bardzo się cieszę, że w te proekologiczne działania włącza się również Zabrzeńskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej. Czyste powietrze to wspólny cel nas wszystkich, a łącząc wysiłki, możemy osiągnąć więcej – podsumowuje prezydent Zabrze Małgorzata Mańka-Szulik. **GOR**

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO NAGRODZIŁ ZABRZAŃSKIE WODOCIĄGI ZA WKŁAD W ROZWÓJ REGIONU

Bezpieczeństwo i ekologia

Fot. Igor Cieśliski

Fot. ZPWIK

Zmodernizowana Stacja Uzdatniania Wody „Leśna” to ważny element nowoczesnej infrastruktury wodociągowej w Zabrzu

Złotą Odznakę Honorową za Zasługi dla Województwa Śląskiego otrzymało we wrześniu Zabrzeńskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji. O tym, jak bardzo uzasadnione jest to wyróżnienie, można się przekonać czytając najnowszy raport Najwyższej Izby Kontroli na temat stanu infrastruktury wodociągowej w Polsce. W tej dziedzinie Zabrze ma spore powody do dumy.

Z raportu Najwyższej Izby Kontroli wynika, iż polskie sieci wodociągowe są przestarzałe i awaryjne, a przedsiębiorstwa wodociągowe nie zapewniają niezawodności funkcjonowania sieci i bezpieczeństwa zdrowotnego wody. Na szczęście są wyjątki. Doskonałym przykładem jest tutaj Zabrze. Wystarczy porównać liczby przytaczane przez autorów raportu NIK z danymi dotyczącymi naszego miasta.

W Zabrzu aż 90 procent sieci wodociągowej ma mniej niż 25 lat. Tymczasem w wielu polskich miastach większość infrastruktury eksploatowana jest już ponad pół wieku. Na korzyść naszego miasta przemawiają także dane dotyczące materiałów, z jakich wykonana jest sieć. Raport NIK mówi o aż 35 procentach rur żeliwnych. W Zabrzu ich udział stanowi zaledwie... 0,19 procenta.

– Rury wykonane z żeliwa są porowate, co sprzyja osadzaniu się zanieczyszczeń i namnażaniu drobnoustrojów. Bardzo istotne jest to, że w zabrzeńskiej sieci nie ma w ogóle rur wykonanych z azbestocementu – zwraca uwagę Piotr Niemiec, prezes Zabrzeńskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji. – To ważne ze względu na bezpieczeństwo i jakość wody dostarczanej mieszkańcom – dodaje.

Imponujący jest także poziom skanalizowania Zabrza. Przekracza on 99 procent. – Oznacza to, że w każdym ze zurbanizowanych obszarów miasta istnieje możliwość podłączenia nieruchomości do sieci – mówi prezes Piotr Niemiec.

Infrastruktura z prawdziwego zdarzenia to efekt realizowanego w ostatnich latach gigantycznego projektu poprawy gospodarki wodno-ściekowej. To największa inwestycja w historii Zabrza i jeden z największych projektów tego typu w Polsce. Wartość zrealizowanych prac sięga prawie 800 mln zł. Aż 335 mln zł to dofinansowanie pozyskane przez miasto z unijnego Funduszu Spójności.

Ostatnie lata przyniosły również inne inwestycje w obszarze gospodarki wodno-ściekowej. Ich wartość sięga 50 mln zł. Dzięki modernizacji Stacji Uzdatniania Wody „Leśna” w Mikulczycach do mieszkańców Zabrza dociera zdrowsza i znacznie smaczniejsza woda. Projekt pochłonął ponad 4 mln zł. Unowocześnione zostały osiedlowe hydroformie. Jesienią 2017 r. ruszyła z kolei przebudowa oczyszczalni ścieków w Mikulczycach. Kosztorysowa wartość kontraktu to około 30 mln zł. Na wyposażeniu ZPWIK znalazł się także war-

TE LICZBY MÓWIĄ WSZYSTKO:

50 procent

sieci wodociągowej w wielu miastach Polski stanowią rury działające dłużej niż 50 lat*

0,95 procenta

wynosi ten odsetek w Zabrzu

45 procent

sieci wodociągowej w wielu miastach Polski stanowią rury mające od 25 do 50 lat*

9,1 procenta

wynosi ten odsetek w Zabrzu

35 procent

sieci wodociągowej w wielu miastach Polski stanowią rury wykonane z żeliwa*

0,19 procenta

wynosi ten odsetek w Zabrzu

4 procent

sieci wodociągowej w kraju stanowią rury wykonane z azbestocementu* w Zabrzu nie ma ich w ogóle!

*wg raportu NIK

ty prawie 2 mln zł samochód wykorzystywany do ciśnieniowego czyszczenia oraz odsysania nieczystości z przepompowni ścieków, kanałów i zbiorników. Ostatnie miesiące to kolejne wspólne przedsięwzięcia miasta i spółki wodociągowej. Chodzi o przebudowę infrastruktury technicznej w rejonie tzw. Kwartału Sztuki, w którym działają Teatr Nowy, Filharmonia Zabrzeńska i Wyższa Szkoła Techniczna. – Podejmowane w ostatnich latach przedsięwzięcia to ogromne wyzwanie pod względem logistycznym i finansowym. Bez nich nie moglibyśmy jednak mówić o dalszym rozwoju naszego miasta – podkreśla prezydent Zabrza Małgorzata Mańka-Szulik. – Realizowane przez zabrzeńskie wodociągi inwestycje doskonale wpisują się w przyjętą strategię rozwoju miasta. Z jednej strony wpływają pozytywnie na środowisko, z drugiej zapewniają mieszkańcom bezpieczeństwo dostaw wody, a dla przedsiębiorców stanowią zachętę do inwestowania w naszym mieście – dodaje.

GOR

TŁUMY PRZYCIĄGNAŁ ZORGANIZOWANY JUŻ PO RAZ CZTERNASTY DZIEŃ NAUKI

Wiedza na wyciągnięcie ręki

Jak wybucha wulkan? W jaki sposób inżynierowie wspierają lekarzy? Czy mam w sobie talent rzeźbiarski? Między innymi na te pytania można było znaleźć odpowiedź podczas czternastej już edycji Dnia Nauki. Tym razem pełne ciekawostek stoiska stanęły wzdłuż ul. Miarki. Coroczne przedsięwzięcie towarzyszyło bowiem oddaniu do ruchu turystycznego trasy wodnej w Sztolni Królowa Luiza.

– Jesteśmy tu po to, by pokazywać, tłumaczyć i pomagać młodym ludziom w poznawaniu świata – mówi Jerzy Zaleski z Fundacji Rozwoju Kardiologii im. prof. Zbigniewa Religi. – My chcemy zaprezentować pracownię sztucznego serca, czyli to, czym aktualnie się zajmujemy – dodaje. – Przywieźliśmy między innymi ciekły azot. Można zobaczyć, jak wygląda jego zastosowanie. Dzień Nauki to bardzo dobra akcja promocyjna dla różnych placówek naukowych. My już od lat bierzemy udział w tym wydarzeniu – podkreśla Barbara Hajduk

Podczas Dnia Nauki nie zabrakło efektownych pokazów

Fot. Tomasz Jodłowski

Fot. Tomasz Jodłowski

z Centrum Materiałów Polimerowych i Węglowych Polskiej Akademii Nauk w Zabrzu.

– Tu jest super. Są balony z helem, drony i niesamowite pokazy. Widziałem, jak wybucha wulkan. Warto tu przyjść – przekonuje 11-letni Arek.

– Interesuję się chemią i fizyką, a tu można zobaczyć bardzo ciekawe doświadczenia.

Nawet moi koledzy, którzy zwykle przerażają przedmioty ściste, chętnie tu przychodzą, bo mogą z innej perspektywy spoj-

Fot. Igor Cieślicki

Fot. Tomasz Jodłowski

rzeć na naukę – uśmiecha się 14-letnia Ania. Podczas Dnia Nauki prezentowali się także młodzi artyści. – Wszyscy, którzy dziś do nas podchodzą, pytają kogo rzeźbimy, czego używamy i czy to bardzo trudne – opowiada Sylwia z zabrzańskiego plastyka, którego stoisko przyciągało uwagę misternie wykonywanymi rzeźbami.

W programie Dnia Nauki nie zabrakło pokazów udzielania pierwszej pomocy. O specyfice swojej pracy opowiadali także policjanci i strażacy.

MM

Fot. Igor Cieślicki

Przygotowane stoiska cieszyły się ogromnym zainteresowaniem

MŁODZI MIESZKAŃCY ZABRZA DOBRZE PRZYGOTOWANI WCHODZĄ W DOROSŁE ŻYCIE

Ćwierć miliarda na oświatę!

Nowe przedszkole przy ul. Lipowej w Mikulczycach

Dzień Nauki i rozpoczynający się w październiku nowy rok akademicki to okazja do przypomnienia potencjału zabrzańskiej oświaty. Wydatki z nią związane stanowią co roku największą pozycję w budżecie naszego miasta. Przekraczają bowiem ćwierć miliarda złotych!

– W Zabrzu stawiamy na młodych ludzi i ich edukację. Staramy się stworzyć najlepsze warunki kształcenia zarówno w szkolnictwie zawodowym, jak i ogólnym. To możliwe dzięki temu, że mamy również fantastycznych nauczycieli i dobrych dyrektorów – podkreśla prezydent Zabrza Małgorzata Mańka-Szulik.

Ponad 26 mln zł to wartość realizowanych w zabrzańskich szkołach projektów mających na celu dalsze podnoszenie jakości kształcenia. Zwiększenie liczby miejsc w przedszkolach oraz dodatkowe zajęcia dla dzieci i podniesienie kompetencji nauczycieli to cele projektu „Przedszkole naszych marzeń”. Urządzenia multimedialne dla prawie 40 szkół zostały zakupione w ramach projektu „Aktywna tablica”. Dodatkowe zajęcia i spotkania z ekspertami dla 1,2 tysiąca uczniów zorganizowano w ramach programu „Dotknij nauki”. Aż 22 pracownie otwarto w ramach kompleksowego programu rozwoju szkolnictwa zawodowego „Nasza jakość – Twoja szansa”. Projekt umożliwił także 1194

uczniom skorzystanie z doradztwa edukacyjno-zawodowego. Prawie 600 osób uczestniczy w praktykach i stażach u pracodawców.

– Nowe pracownie pozwalają na ciekawą formę prowadzenia zajęć. W szkołach i przedszkolach pojawia się ich coraz więcej, a uczniowie mogą dzięki nim realizować swoje marzenia – mówi

Ewa Wolnica, naczelnik Wydziału Oświaty Urzędu Miejskiego w Zabrzu.

Fot. Jacek Iwasów

Jedna z nowych pracowni przedmiotowych oraz wyremontowany budynek Szkoły Podstawowej nr 43

TAKIE SĄ LICZBY:

21 tysięcy
uczniów i przedszkolaków jest
w Zabrzu

41 placówek
oświatowych przeszło
termomodernizację
w latach 2009–2018

78,3 mln zł
to łączny budżet projektów

6
kolejnych placówek jest
obecnie remontowanych

2 przetargi
dotyczące termomodernizacji
następnych obiektów
zostały ogłoszone

26 mln zł
to wartość projektów
oświatowych realizowanych
w Zabrzu

Zmienia się też oblicze szkolnych budynków. Nowe przedszkole powstało przy ul. Lipowej w Mikulczycach, a prowadzony w mieście od 2009 r. program termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej objął już ponad 40 szkół i przedszkoli. W kolejnych trwają prace. Dzięki wykonanym termomodernizacjom koszty utrzymania placówek spadają średnio o jedną trzecią. Budynki zyskują również na estetyce. Równie ważny jest efekt ekologiczny w postaci wyraźnego zmniejszenia ilości emitowanych do atmosfery zanieczyszczeń.

GOR

WYŻSZA SZKOŁA TECHNICZNA UTWORZYŁA W ZABRZU WYDZIAŁ NAUK MEDYCZNYCH

Będą kształcić lekarzy i pielęgniarzy

Kolejna propozycja pojawiła się w akademickiej ofercie Zabrze. Wydział Nauk Medycznych utworzyła w naszym mieście Wyższa Szkoła Techniczna z Katowic. Kształcić się można tu na kierunkach lekarskim i pielęgniarstwie.

– Zabrze jest znane z dokonań profesora Zbigniewa Religi. Są tu doskonałe szpitale i działa Śląski Uniwersytet Medyczny, co stwarza wspaniałe warunki do kształcenia zarówno lekarzy, jak i pielęgniarzy – mówi Zbigniew Hołda, założyciel Wyższej Szkoły Technicznej. – Chcemy postawić mocno na praktyki w szpitalach w Polsce, ale i w Szwecji – dodaje.

– Medycyna ma swoje problemy, między innymi z brakiem odpowiedniej kadry. Zdarza się, że osoby, które przychodzą do pracy w szpitalu, mają spore kłopoty z obsługą supernowoczesnej aparatury, która się tam znajduje. Rozwiązaniem jest połączenie studiów medycznych z politechniką. Wyższa Szkoła Techniczna może to zaoferować – zwraca uwagę prof. Józef Dzielicki, chirurg. – Nie jest to konkurencja dla obecnych uczelni medycznych, a raczej próba przyciągnięcia osób, które

Gmach Wyższej Szkoły Technicznej przy ul. Park Hutniczy

Fot. Igor Cieśliski

dokształcają się za granicą i wypuszczają większej liczby lekarzy – dodaje.

Inicjatywa WST oznacza, że w akademickiej ofercie Zabrze pojawia się kolejna nowość. – To ciekawa oferta dla młodych ludzi, wpisująca się w markę Zabrze jako ośrodka medycyny, miasta pretendującego do roli jednego z najważniejszych punktów na mapie medycznej Polski – mówi prezydent Zabrze Małgorzata Mańka-Szulik.

Studia na nowym kierunku mają trwać sześć lat. Prowadzone będą zarówno w trybie studiów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych. – Zaprosiliśmy do współpracy znakomitą kadre, w tym wybitnych lekarzy. Są wśród nich prawdziwe sławy medyczne. Na pierwszy rok funkcjonowania nowego wydziału możemy przyjąć 120 osób – mówi prof. Andrzej Grzybowski, rektor WST.

WG

TRWA SIÓDMA EDYCJA PROGRAMU „FORTUM DLA ŚLĄSKICH DZIECI”

Pomagają rozwinąć skrzydła

Sześćdziesięciu młodych mieszkańców Zabrze i Bytomia dołączyło do grona stypendystów programu „Fortum dla Śląskich Dzieci”. To już VII edycja akcji wspierającej dzieci i młodzież w trudnej sytuacji życiowej lub materialnej.

Program „Fortum dla Śląskich Dzieci” realizowany jest od 2012 r. Dotychczas wzięło w nim udział łącznie blisko 800 uczestników, z których prawie 500 nagrodzono indywidualnymi stypendiami. – Ta inicjatywa pokazuje, że młodzi Ślązacy chcą się rozwijać

i wytrwale dążą do realizacji swoich marzeń, jeśli tylko ktoś da im szansę. Nasz program stanowi dla nich realną, i przede wszystkim długotrwałą, pomoc, z której chętnie korzystają – mówi Izabela Van den Bossche z komunikacji korporacyjnej Fortum.

Program realizowany jest od 2012 r.

Fot. UN Zabrze

Uczestnicy programu m.in. biorą udział w warsztatach dziennikarskich, fotograficznych, teatralnych, tanecznych i rysunkowych. Spotykają się ze znanymi Ślązakami, którzy opowiadają o ścieżkach swoich karier i uświadamiają, jak wiele można dokonać dzięki konsekwentnemu dążeniu do wyznaczonego celu. **GOR**

ZABRZE ZOSTAŁO UHONOROWANE W SZÓSTEJ EDYCJI PRESTIŻOWEGO KONKURSU ECO-MIASTO

Nasze miasto stawia na ekologię

Nowe oblicze objętych programem rekultywacji terenów nad Bytomką

Fot. Igor Cieślicki

Za działania podejmowane w trosce o jakość powietrza i miejskiej zieleni nagrodzone zostało Zabrze w prestiżowym konkursie ECO-MIASTO. Szóstą edycję przedsięwzięcia, organizowanego przez ambasadę Francji w Polsce, rozstrzygnięto 27 września w Centrum Zarządzania Innowacjami i Transferem Technologii Politechniki Warszawskiej.

– W Zabrzu podejmujemy wiele przedsięwzięć, których celem jest poprawa jakości powietrza i dbałość o środowisko naturalne – mówi prezydent Zabrze Małgorzata Mańka-Szulik. – Na działania z tym związane przeznaczyliśmy w ostatnich latach ponad dwieście milionów złotych – dodaje.

Od 2009 r. w mieście realizowany jest, przy współpracy z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Program Ograniczania Niskiej Emisji. Korzystający z niego właściciele domów jednorodzinnych mogą uzyskać dofinansowanie w wysokości do 80 procent kosztów wymiany źródeł ciepła, montażu kolektorów słonecznych, instalacji fotowoltaicznych, docieplenia ścian czy wymiany okien. To najwyższe dofinansowanie, jakie dopuszcza ustawa o finansach publicznych.

Do tej pory w ramach programu zrealizowano ponad 3,7 tysiąca inwestycji o wartości przekraczającej 52 mln zł. Prawie 34 mln zł z tej kwoty stanowiła pomoc finansowa przekazana mieszkańcom z budżetu miasta. W tym roku

ruszył dziewiąty etap przedsięwzięcia, który pozwoli na realizację kolejnych 420 inwestycji o wartości ponad 4 mln zł.

Pionierskim w skali kraju przedsięwzięciem był zrealizowany w Zabrzu projekt rekultywacji zdegradowanych w wyniku działalności przemysłowej terenów nad Bytomką. Objął on dziesięć obszarów o łącznej powierzchni ponad 183 ha. To m.in. tereny w Maciejowie, Biskupicach oraz w rejonie Miejskiego Ogrodu Botanicznego i ul. Hagera. Tam, gdzie straszyły dzikie wysypiska, ruiny budynków i skażona gleba, powstały atrakcyjne tereny do wypoczynku i rekreacji. W ramach trwających ponad dwa lata prac powstało 15 km ścieżek dla pieszych i rowerzystów, posadzono 1,8 tysiąca drzew i 29 tysięcy krzewów. Odkazona lub wymieniona została gleba. Pojawiły się ławki i stanowiska z planszami informującymi o występujących na danym obszarze gatunkach fauny i flory.

Do 2020 r. nowe oblicze zyska 21 obszarów zieleni. To m.in. tereny w rejonie ulic Bytomskiej, Cmentarnej,

TAKIE SĄ LICZBY:

200 mln zł
przeznaczyło w ostatnich latach Zabrze na działania proekologiczne

3,7 tysiąca
inwestycji zrealizowano w ramach ośmiu edycji PONE

52,5 mln zł
to ich wartość

29 mln zł
to wartość projektu rekultywacji terenów nad Bytomką

24,6 mln zł
to wysokość pozyskanego przez miasto unijnego dofinansowania

Nagrodę odebrała wiceprezydent Zabrze Katarzyna Dzioba

Fot. Constans PR

Gdańskiej, Ofiar Katynia i Szkubacza oraz chętnie odwiedzane przez mieszkańców parki im. Jana Pawła II i Poległych Bohaterów. Koszt projektu to 8,4 mln zł. Aż 7,1 mln zł z tej kwoty stanowi unijne dofinansowanie.

– Każda kolejna edycja projektu ECO-MIASTO dowodzi, że polskie miasta stają się coraz bardziej nowoczesne, ekologiczne i przyjazne mieszkańcom. To ważne, że ośrodki miejskie w Polsce mają się czym pochwalić w zakresie walki z zanieczyszczeniem powietrza czy wprowadzania gospodarki o obiegu zamkniętym – mówi Pierre Lévy, ambasador Francji w Polsce.

GOR

70. ROCZNICĘ POWSTANIA ŚWIĘTOWAŁO WE WRZEŚNIU II LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE W ZABRZU

Dzień pełen wspomnień i wzruszeń

Setki dawnych uczniów II Liceum Ogólnokształcącego przyciągnął zorganizowany we wrześniu Światowy Zjazd Absolwentów Zabrzeńskiej Dwójki. Uroczystość z okazji jubileuszu 70-lecia szkoły odbyła się w Domu Muzyki i Tańca.

Prof. Krystyn Sosada

– Cztery lata spędzone w liceum to były piękne, cudowne czasy – uśmiecha się prof. Krystyn Sosada, absolwent „Dwójki”, dziś kierownik Katedry i Zakładu Medycyny Ratunkowej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego. – Byłem na 50-leciu naszej szkoły, teraz jestem na 70-leciu i muszę powiedzieć, że te lata coraz szybciej lecą. Ale bardzo miło, że możemy się spotkać w tak cudownym gronie

Program artystyczny przygotowali uczniowie i absolwenci

Dyrektor ZSO nr 5 Anna Ligocka-Żyła

starych przyjaciół. Na co dzień nie mamy takiej okazji, ale na szczęście są właśnie takie rocznice – dodaje.

– Chodziliśmy z żoną do tej samej klasy w „Dwójce”, a teraz jesteśmy szczęśliwym małżeństwem już tyle lat.

Prof. Krzysztof Strojek

Oprócz zatem tych zwykłych wspomnień szkolnych, mamy też zawsze nasze wspomnienia osobiste – uśmiecha się wiceprezydent Zabrze Krzysztof Lewandowski. – Co roku organizuje-

Kilka lat temu gmach Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 5 przeszedł gruntowną termomodernizację

Wiceprezydent Zabrza Krzysztof Lewandowski poznał w II LO swoją przyszłą żonę, Joannę, uczennicę tej samej klasy

Fot. TVZ

my urodziny naszego wychowawcy. To okazja do spotkania się nie tylko z kolegami, ale właśnie z panem profesorem i myślę, że te spotkania stały się już naszą szkolną tradycją – dodaje.

– Uważam, że w moich czasach to była najlepsza szkoła w Zabrzu. Wspaniali nauczyciele, świetni koledzy, ładna szkoła. Wchodziliśmy w dorosłe życie, zawieraliśmy bezinteresowne przyjaźnie, a niektóre przetrwały do dzisiaj. To same miłe wspomnienia – podkreśla prof. Krzysztof Strojek, konsultant krajowy ds. diabetologii. – Zawsze rywalizowaliśmy z I LO. Oni byli wtedy imienia Lenina, my Karola Świerczewskiego, więc konkurencja była duża – śmieje się dawny uczeń „Dwójki”.

Zorganizowany z okazji 70-lecia szkoły Światowy Zjazd Absolwentów Zabrzańskiej Dwójki przyciągnął prawie pół tysiąca dawnych uczniów. Okazał się rekordowy. Dziesięć lat temu, podczas trzeciego zjazdu, zgłoszeń było około trzystu.

– Okazja do świętowania jest wyjątkowa, ponieważ mamy dwa jubileusze – zwraca uwagę Anna Ligocka-Żyła, dyrektor Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 5 w Zabrzu, do którego należy II LO. – W tym roku przypada 70-lecie liceum, a od 40 lat jesteśmy szkołą stowarzyszoną UNESCO. Dziś zagłębiamy trochę w przeszłość. Wspominamy tych, których w tych murach spotykaliśmy, a teraz już ich z nami nie ma. Patrzymy też w przyszłość. Jesteśmy szkołą innowacyjną, otwartą, pozwalającą uczniom, którzy do nas przychodzą, rozwinąć skrzydła, spełniać się w tym, co lubią i chcą robić w przyszłości – dodaje.

Zorganizowane 22 września uroczystości rozpoczęły się od mszy w intencji absolwentów, uczniów, nauczycieli i pracowników, która została odprawiona w kościele św. Andrzeja. Jej uczestnicy przeszli następnie do Domu Muzyki i Tańca, gdzie odbyła się oficjalna część obchodów. Zaprezentowano także program arty-

Absolwentką II LO jest również Jadwiga Rodowicz-Czechowska, była ambasador RP w Japonii

Fot. Igor Cieśliski

styczny przygotowany przez uczniów i absolwentów II LO. Chętni mogli zwiedzić wyremontowany niedawno gmach szkoły i posłuchać hejnału miasta, który rozbrzmiał z jej wieży.

– Zabrzańskie szkoły wypuściły wielu wspaniałych ambasadorów. Ma ich również nasza „Dwójka”. Widzimy tych absolwentów i jesteśmy im wdzięczni, że niosą dobre imię Zabrza – podkreśla prezydent Zabrza Małgorzata Mańka-Szulik.

WG

Absolwenci II LO przed Domem Muzyki i Tańca

W GRZYBOWICACH ODBYŁY SIĘ 8 WRZEŚNIA MIEJSKIE DOŻYŃKI

Radosne podziękowanie za plony

Był barwny korowód na ulicach, uroczyste nabożeństwo i szereg atrakcji przygotowanych na miejscowym stadionie. W Grzybowicach zorganizowane zostały 8 września tradycyjne dożynki.

Święto plonów zainaugurowała msza odprawiona w kościele Matki Bożej Różańcowej. Po nabożeństwie mieszkańcy wyruszyli w barwnym korowodzie na stadion przy ul. Traktorzystów. Starostowie dożynek

Barwna parada na ulicach Grzybowic

Fot. UM Zabrze

Fot. UM Zabrze

wręczyli tu prezydent Zabrze symboliczny bochen chleba upieczonego z tegorocznych plonów.

– Dożynki w Grzybowicach to nasze doroczne, ogromne święto. Spotykamy tu ludzi, którzy cały rok wytrwale pracują i chcą się efektami tej pracy cieszyć. Dlatego dziękuję im, jak i całej naszej zabrzańskiej rodzinie, że potrafimy dzielić się efektami swej pracy – mówi prezydent Zabrze Małgorzata Mańka-Szulik.

Tradycyjnie już poznaliśmy zwycięzców konkursu na najlepiej przystrojony pojazd oraz posesję. W tym roku byli to Anna i Artur Mannowie. – *Każdego roku przygotowujemy się do dożynek, bo to bardzo duże wydarzenie dla mieszkańców naszej dzielnicy. Plony są takie, na jakie pozwoliła pogoda, a teraz jest czas, by się zabawić i wszystkich do tego zaprosić* – uśmiechają się Anna i Artur Mannowie. Podczas dożynek, w ramach akcji Narodowe Czytanie, prezentowano wybrane fragmenty „Przedwiośnia” Stefana Żeromskiego. O dobrą zabawę zadbały zespoły Long&Junior oraz Mały Śląsk.

WG

Nie zabrakło akcentów muzycznych

Fot. UM Zabrze

UROCZYSTOŚĆ WPISAŁA SIĘ W OBCHODY SETNEJ ROCZNICY ODZYSKANIA PRZEZ POLSKĄ NIEPODLEGŁOŚCI

Dęby Niepodległości zasadzone

Symboliczne dęby posadzono we wrześniu na terenie specjalnej strefy ekonomicznej w Zabrzu. Uroczystość wpisała się w obchody setnej rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości.

– *Chcemy, by drzewa będące odwiecznym symbolem potęgi, były świadkami dalszego rozwoju naszego miasta, a jednocześnie przypominały, że pielęgnowanie wolności jest obowiązkiem kolejnych pokoleń* – mówi prezydent Zabrze Małgorzata Mańka-Szulik. Współorganizatorem przedsięwzięcia była Fundacja Zygmunt Zaleski

Stichting. Została ona założona przez Romaina Zaleskiego w 1990 r. Od tego czasu wspiera m.in. polską kulturę, w tym Bibliotekę Polską w Paryżu, jedną z najważniejszych polskich instytucji kulturalnych za granicą. Dęby Niepodległości zasadzone zostały przy ul. Folwark Wesoła – boczna ul. Donnersmarcka. W wydarzeniu

Dęby sadzili m.in. policjanci i strażacy

Fot. UM Zabrze

uczestniczyli m.in. przedstawiciele zabrzańskiego samorządu, środowiska naukowego, sportowego, artystycznego oraz służb mundurowych.

GOR

W SPECJALNEJ STREFIE EKONOMICZNEJ ODBYŁA SIĘ KOLEJNA EDYCJA PIKNIKU W RYTMIE FIRMY

Dla promocji lokalnego biznesu

Ponad 30 wystawców przedstawiło swoją ofertę podczas zorganizowanego 21 września Pikniku w Rytmie Firmy. Szósta już edycja przedsięwzięcia, którego celem jest promocja lokalnych przedsiębiorców, odbyła się na terenie specjalnej strefy ekonomicznej.

– Czy może być lepsze miejsce do organizacji naszego pikniku, niż rozwijająca się najlepiej w Polsce strefa ekonomiczna? – podkreśla prezydent Zabrze Małgorzata Mańka-Szulik. – Od wielu lat pracowaliśmy, by przyciągnąć do niej inwestorów i dzisiaj widzimy tego efekty – dodaje.

Podczas wrześniowego pikniku swoją ofertę prezentowały m.in. salony urody, szkoła tańca, trenerzy personalni i dietetycy. – Mamy około 30 wystaw-

Piknik cieszy się dużym zainteresowaniem zabrzańskich przedsiębiorców

– zwraca uwagę Katarzyna Kucia, naczelnik Zabrzańskiego Centrum Przedsiębiorczości. – To już szósta edycja pikniku. Akcja cieszy się dużą popularnością. Firmy chętnie biorą w niej udział. Zabrze jest miastem przyjaznym przedsiębiorcom, tego typu przedsięwzięć jest bar-

dzo dużo i przynoszą one wiele korzyści nam wszystkim – dodaje.

Podczas pikniku z centrum miasta do strefy ekonomicznej kursowały bezpłatne busy. Na mieszkańców czekały ciekawe pokazy, degustacje i promocje. Sporo atrakcji przygotowano też dla najmłodszych. Były gry, zabawy, turnieje sportowe, a nawet konkurs talentów. Przedsiębiorcy mogli z kolei korzystać z bezpłatnych porad w punktach doradczych.

Podczas VI Pikniku w Rytmie Firmy wystąpili artyści z Radia Silesia: Roko i Colino, Darek Nowicki, Michalina Starosta oraz De Silvers. **MM**

OGŁOSZENIE

Z okazji jubileuszu 60-lecia Zabrzańskiej Spółdzielni Mieszkaniowej składam Zarządowi oraz Pracownikom najserdeczniejsze gratulacje oraz wyrazy uznania. Dziękuję za konsekwentne realizowanie przedsięwzięć przyczyniających się do poprawy estetyki miasta oraz komfortu życia mieszkańców. Podejmując inwestycje w zakresie termomodernizacji, ZSM włącza się także w działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego, a w tym poprawy jakości powietrza.

Życzę dalszych sukcesów oraz pomyślności zarówno w życiu zawodowym, jak i osobistym.

**W imieniu władz miasta
Małgorzata Mańka-Szulik, Prezydent Zabrze**

W ZABRZU ODBYŁA SIĘ KONFERENCJA „AKTYWNE MIASTA DLA DZIECI”

Z troską o najmłodszych mieszkańców

Fot. Igor Cieślicki

Najmłodszy zabrzanie dostali w tym roku niezwykle przewodnik po mieście

O inicjatywach podejmowanych z myślą o najmłodszych mieszkańcach rozmawiali uczestnicy zorganizowanej w naszym mieście konferencji „Aktywne Miasta dla Dzieci”. Miejsce nie było przypadkowe. Zabrze od prawie dziesięciu lat aktywnie uczestniczy w działalności Europejskiej Sieci Miast dla Dzieci, a od 2016 roku, wspólnie z łotewskim miastem Rzekne, koordynuje jej prace.

Europejska Sieć Miast dla Dzieci została założona w 2007 r. przez niemieckie miasto Stuttgart oraz Fundację Roberta Boscha. Jako cel stawia sobie ona promocję działań na rzecz dzieci. Inicjatywa zyskała liczne grono odbiorców. Dziś skupia kilkadziesiąt miast z krajów naszego kontynentu.

– W naszym mieście przywiązujemy dużą wagę do aktywizacji młodych ludzi w różnych obszarach. Realizowanych jest bardzo

dużo projektów skierowanych zarówno do podopiecznych przedszkoli, jak i uczniów szkół podstawowych i starszych. Ta konferencja pokazuje nasze zaangażowanie w działania na rzecz dzieci. To również okazja do posłuchania autorytetów, które mogą nam podpowiedzieć, co jeszcze możemy zrobić – mówi Ewa Wolnica, naczelnik Wydziału Oświaty Urzędu Miejskiego w Zabrzu. Gościem konferencji była m.in. prof. Irena Lipowicz, rzecznik praw obywatelskich

Prof. Ewa Lipowicz

Fot. TV Zabrze

telskich w latach 2010–2015. – *Mało jest w Polsce miast, które mając tak trudną sytuację wyjściową jak Zabrze, tak wiele osiągnęły* – podkreśla prof. Ewa Lipowicz. – *Łatwo jest rozwijać miasto, które ma wspianą markę, cudowny klimat czy przyszłościowy przemysł. Zabrze tego wszystkiego nie miało. Dziś natomiast mamy do czynienia z miastem, które świadomie żegna się z industrialną przeszłością i wybiera najbardziej nowoczesne kierunki rozwoju. Przejęcie przez Zabrze roli koordynatora miast przyjaznych dzieciom to kolejne wyzwanie. Jestem bardzo wdzięczna za to, że Zabrze je podjęło. To daje nam jak najlepsze świadectwo w Europie i otwiera drogę dla innowacji* – dodaje.

W programie konferencji nie zabrakło także części warsztatowej z udziałem dyrektorów szkół i pedagogów szkolnych. – *Dużo mówimy o realizowanych w mieście inwestycjach, ale czasem chyba zapominamy, że najważniejsza inwestycja to inwestycja w młodych ludzi i to już od pierwszego etapu edukacji – zaznacza prezydent Zabrze Małgorzata Mańka-Szulik. – Ta konferencja pokazuje, że przed nami są zadania nadzwyczajne i do nich należy troska o dziecko. To dziecko, które wydawałoby się dzisiaj wychowywane jest w komfortowych warunkach, któremu więcej wolno, które ma w zasięgu wiele możliwości. Ale jednocześnie to dziecko czuje się bardziej niepewne i wycofane. Dlatego rodzi się wiele pytań, co takiego się dzieje, że wiele osób z łezką w oku wspomina swoje dzieciństwo, choć dzisiaj dzieci mają tak naprawdę wszystko. Ta konferencja ma nam pokazać, że przed nami wiele zadań do wykonania, ale na pierwszym miejscu jest przemyślana działalność względem dzieci – podsumowuje prezydent miasta.*

Fot. UM Zabrze

Uczestnicy konferencji w Łażni Łańcuskowej

GOR

JUŻ OD PRAWIE 30 LAT 1 PAŹDZIERNIKA TO MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ OSÓB STARSZYCH

Zabrze pamięta o swoich seniorach

Fot. UM Zabrze

Zabrzańscy seniorzy pokazują, że potrafią doskonale się bawić

W październiku obchodzimy Międzynarodowy Dzień Osób Starszych. To okazja do przypomnienia, jak wiele inicjatyw podejmowanych jest w naszym mieście z myślą o seniorach.

– *Dzisiejszy senior jest zupełnie inny niż przed laty. To człowiek aktywny, pełen entuzjazmu, twórczy i otwarty, a przede wszystkim to skarbnica wiedzy. I taki senior jest nam dziś potrzebny* – mówi Walentyna Nowakowska, koordynator ds. seniorów w Zabrzu.

– *Seniorzy to ludzie bardzo aktywni. To ludzie, którzy podchodzą z wielkim sercem do drugiego człowieka. Wszyscy korzystamy z ich życzliwości, pomocy i to nie tylko względem swojej rodziny. To bardzo ważne, by umieć wsłuchać się w głosy tej dojrzałej grupy społeczeństwa i aktywnie ją wspierać* – mówi prezydent Zabrze Małgorzata Mańka-Szulik.

Swoje doroczne święto starsi mieszkańcy miasta, razem z przedstawicielami zabrzańskiego samorządu, obchodzili m.in. w siedzibie Koła nr 10 Polskiego Związku Emerytów i Rencistów w Rokitnicy. – *W każdej rodzinie senior jest bardzo ważny. Właśnie ta osoba starsza może pomóc, zaopiekować się wnukami, gdy trzeba, a i doradzić młodszym* – uśmiecha się Halina Krawiec, przewodnicząca Koła nr 10 Polskiego Związku Emerytów i Rencistów w Zabrzu.

Zabrzańską tradycją stały się bale seniora organizowane w hali Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji przy ul. Matejki. Dużym zainteresowaniem seniorów cieszą się także zajęcia proponowane w ramach Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Oferuje je m.in. Wydział Lekarski z Oddziałem Lekarsko-Dentystycznym Śląskiego Uniwersytetu Medycznego. Zajęcia odbywają się raz w miesiącu w formie dwugodzinnych wykładów prowadzonych przez profesorów i doktorów zatrudnionych na uczelni. Ich celem jest poszerzenie wiedzy z zakresu medycyny, propagowanie zdrowego stylu życia i postaw prozdrowotnych. Podstawą przyjęcia do UTW jest ukończenie aktywności zawodowej lub ukończenie 60. roku życia. Uniwersytet Trzeciego Wieku działa także przy Wszechnicy Zabrzańskiej. W jego ofercie znajdują się m.in. zaję-

PROGRAM „ZABRZAŃSKI SENIOR 65+”

Aktywizacji seniorów oraz ułatwieniu im korzystania z propozycji rekreacyjnych, sportowych i kulturalnych służy uruchomiony wiosną 2014 r. program „Zabrzański Senior 65+”. Do tej pory zyskał on kilkudziesięciu partnerów, a żeby skorzystać z oferowanych przez nich zniżek wystarczy pokazać dowód osobisty lub inny dokument potwierdzający ukończenie 65. roku życia. Listę partnerów programu można znaleźć m.in. na stronie internetowej www.um.zabrze.pl.

cia artystyczne, językowe, komputerowe i humanistyczne.

– *Z okazji Międzynarodowego Dnia Osób Starszych składam najserdeczniejsze życzenia wszystkim zabrzańskim seniorom. Dziękuję za wszystko, co zrobiliście dla Zabrze. Wasze zaangażowanie i działalność na rzecz lokalnej społeczności są niezwykle cenne. Włączając się w życie kulturalne i rekreacyjne naszego miasta integrujecie środowisko seniorów. Jestem pod wrażeniem waszej energii i pogody ducha. Życząc dobrego zdrowia na dalsze lata życia, zachęcam do korzystania z programu „Zabrzański Senior 65+” oraz udziału w akcjach profilaktycznych i inicjatywach kulturalnych skierowanych do seniorów* – podsumowuje prezydent Małgorzata Mańka-Szulik.

WG

Fot. Tomasz Jodłowski

Wrześniowe spotkanie w Rokitnicy

WE WRZEŚNIU ROZSTRZYGNIĘTA ZOSTAŁA KOLEJNA EDYCJA KONKURSU „ZIELONE ZABRZE”

Balkony i ogródki na medal

Fot. UM Zabrze

Laureaci tegorocznej edycji konkursu „Zielone Zabrze”

W pielęgnację swoich ogródków i balkonów wkładają mnóstwo wysiłku i kreatywności. To zaangażowanie przynosi efekty. Dzięki nim nasze miasto wygląda bowiem jeszcze piękniej. We wrześniu poznaliśmy laureatów 23. już edycji konkursu „Zielone Zabrze”.

– Po raz drugi startowaliśmy w konkursie i po raz drugi udało nam się zdobyć wyróżnienie. Mamy specjalistę, który zajmuje się ogrodem. Nasz dozorca dba o rośliny, starannie je dobiera. Chcemy uczyć dzieci od najmłodszych lat tego, by pielęgnowały swoje najbliższe otoczenie – uśmiecha się Kornelia Włoczek, dyrektor Przedszkola nr 36 w Zabrzu.

– Trzeba włożyć trochę pracy w to, by były widoczne efekty. Pracy jest wiele: koszenie trawy i żywopłotu, przycinanie drzewek i krzewów. Trzeba naprawdę się postarać, żeby ogród wyglądał dobrze. Jako nagrodę w konkursie dostaliśmy piłę łańcuchową, która nam się bardzo przyda – podkreśla Andrzej Troper, wiceprezes Rodzinnego Ogrodu Działkowego „Słoneczne Wzgórze”.

Konkurs „Zielone Zabrze” tradycyjnie już zorganizowany został w kilku kategoriach, m.in. najpiękniejszy balkon, ogród przydomowy, zieleniec na osiedlu mieszkaniowym. Oceniano także zieleńce przed zakładami pracy i ogrody działkowe. – Dziękuję wszystkim osobom, które na co dzień dbają o swoje ogrody

i balkony, upiększając nie tylko swoją najbliższą przestrzeń, ale przede wszystkim Zabrze. Cieszymy się tym bardziej, że już niedługo takich miejsc będzie jeszcze więcej. Wspólnie staramy się bowiem, by w mieście powstało kolejnych sto ogródków działkowych – mówi prezydent Zabrze Małgorzata Mańka-Szulik.

Jak zaznacza Józef Noski, prezes Okręgu Śląskiego Polskiego Związku

Działkowców, w Zabrzu chętnych do posiadania swojej oazy zieleni nie brakuje. – W Zabrzu jest ponad 7,5 tysiąca działkowców, którzy pracują na ponad 330 hektarach. To duże pole do popisu, stwarzające wiele możliwości dla całych rodzin, które nie tylko pracują na działkach, ale i wypoczywają. Działkowcy na Śląsku przyczyniają się do tego, że miasta są coraz piękniejsze – podkreśla Józef Noski.

MM

Uczestnicy konkursu wkładają spory pracy w pielęgnację swoich ogrodów i balkonów

Fot. UM Zabrze

Fot. UM Zabrze

W NASZYM MIEŚCIE ODBYŁA SIĘ KONFERENCJA POŚWIĘCONA WITOLDOWI GOMBROWICZOWI

Gombrowicz oczami znawców

II Literacka Konferencja Naukowa „Przed i po. Witold Gombrowicz” zorganizowana została we wrześniu w naszym mieście. Jej gościem honorowym była Rita Gombrowicz, wdowa po wybitnym pisarzu, badaczka literatury i kuratorka jego prac.

– *Spotkali się przypadkowo w pewnej miejscowości pod Paryżem. Wtedy Witold w ogóle nie wyglądał na Polaka, raczej na Argentyńczyka. Zadbany, opalony, nie przypominał też pisarza – wspomina Rita Gombrowicz. – Wiedziałam już kim jest, gdyż w Paryżu, w teatrze znajdującym się obok mojego mieszkania, wystawiano wtedy właśnie „Ślub”. Trudno tak naprawdę opisać Witolda. Wydawałoby się, że był złośliwy, ale gdzieś w środku był dobrym człowiekiem. Poza tym był dość nieśmiały. Nigdy nie chciał wywierać na nikim wrażenia. Miał w sobie wiele przeciwieństw, ale był wspaiałym, wielkim człowiekiem* – dodaje Rita Gombrowicz, dzięki której staraniami dzieła pisarza co roku wy-

Rita Gombrowicz podczas spotkania w Łaźni Łańcuskowej

Fot. UM Zabrze

dawane są w różnych krajach i do dziś zostały przetłumaczone na czterdzieści języków.

Wrześniową konferencję zainaugurował przygotowany w Teatrze Nowym pokaz spektaklu Teatru TVP „Biesiada u hrabiny Kotłubaj”. Pod okiem jednego z najwybitniejszych polskich reżyserów – Roberta Glińskiego – zagrali w nim znani i cieszący się od lat uznaniem widzów aktorzy: Anna Polony, Barbara Kraftówna, Bohdan Łazuka, Piotr Adamczyk oraz Grzegorz Małecki. „Biesiada u hrabiny

Kotłubaj” to demaskatorska i groteskowa opowieść o obłudzie, snobizmie oraz ułomnych relacjach międzyludzkich.

Uczestnicy konferencji spotkali się następnie w Łaźni Łańcuskowej. W programie znalazły się m.in. wystąpienia literaturoznawców z wielu polskich uczelni. Prezentowany był dorobek muzeów Witolda Gombrowicza we Wsoli i Vence. Można było wziąć udział w spotkaniu z autorką biografii Witolda Gombrowicza Klementyną Suchanow.

WG

PRZED NAMI PROMOCJA NASTĘPNEGO ALBUMU PREZENTUJĄCEGO DZIELNICE ZABRZA

Kolejne projekty w bibliotece

Pięć projektów dofinansowanych przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego realizuje Miejska Biblioteka Publiczna w Zabrzu. Na 11 października zaplanowano z kolei promocję kolejnego albumu z cyklu prezentującego dzielnicę Zabrze. Będzie on poświęcony Makoszowom.

„Zabrze jak z bajki” to cykl różnorodnych wydarzeń promujących regionalną i lokalną tradycję, pokazujących piękno oraz bogactwo miejscowej kultury. W ramach projektu na 22 października zaplanowano w Teatrze Nowym przedstawienie „O rycerzu Zabrzejskim i jego córce Marysi”.

Kryminalne zagadki Śląska to z kolei cykl spotkań autorskich oraz warsztatów dla

dzieci i młodzieży, których motywem przewodnim jest literatura kryminalna i detektywistyczna. Projekt zakończy się seminarium kryminalnym, które odbędzie się 29 listopada w Łaźni Łańcuskowej.

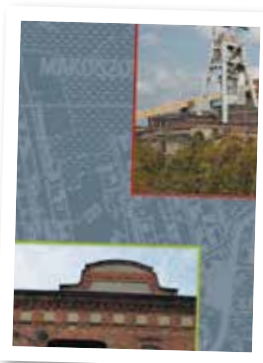
Biblioteka różnie-podróżnie to projekt prowadzony przede wszystkim w Biskupicach, najstarszej dzielnicy Zabrze.

Obejmuje on cykl spotkań z podróżnikami i ludźmi gór. W czasie wakacji zorganizowane zostały także warsztaty fotograficzne.

Ich pokłosiem będzie wystawa „Biskupice w obiektywie”, której wernisaż planowany jest 15 października w Filii nr 2 Miejskiej Biblioteki Publicznej.

Z myślą o prezentacji szeroko rozumianej kultury Stanów Zjednoczonych przygotowany został projekt „Born in

the U.S.A.”. Z kolei „Książka na piątkę, znakomity początek – rozdanie drugie” to druga odsłona projektu, który MBP realizowała w ubiegłym roku. Składa się on z cyklu warsztatów, które mają pokazać, jak ważne i fajne jest czytanie. **GOR**

O TYM, JAK ZMIENIAŁY SIĘ NAZWY MIEJSCOWOŚCI WCHODZĄCYCH W SKŁAD OBECNEGO ZABRZA

Od wsi Sadbre do współczesności

Niektóre z miejscowości, które tworzą obecne Zabrze, w XIX i XX wieku zmieniały swoje nazwy. Przeważnie było to spowodowane polskim rodowodem ich pierwotnej nazwy, ale nie zawsze.

W 1827 r. baron von Forstner, służący w tym czasie jako porucznik w 1 Pułku Gwardii, wydał dokładne mapy Śląska, nazwane z niemiecka „Urmesstischblatt”. Na jednej z nich (arkusz 3 z części 3) pojawiła się po raz pierwszy nazwa „Diebsdorf”, odnosząca się do niewielkiej kolonii położonej na zachód od Pawłowa. W dosłownym tłumaczeniu na język polski była to „Wieś Złodziei”. Jej nazwa wywodzi się stąd, że, jak mówi lokalna legenda, kiedy kolonia ta powstała, to w Pawłowie i pobliskich Kończycach zaczęły ginąć kury i inny żywy dobytek. Mieszkańcy Diebsdorfu byli oburzeni tą nazwą i już na początku 1839 r. doprowadzili do jej zmiany na Liebsdorf, czyli „Wieś Miłości”. Z czasem kolonię tę włączono do Pawłowa. Jako Liebsdorf zaznaczano ją jeszcze na niemieckich planach Zabrze z okresu międzywojennego.

Już w „Rejestrze Ujazdu”, datowanym na początek XIV w., wymienione zostały Grzybowice, których nazwę zapisano w tym dokumencie jako „Grzibonen”. Przez całe następne stulecia nazwę wsi zapisywano w języku niemieckim jako Grzibowitz. Na początku 1877 r. nazwę tę zmieniono na Pilzendorf, ale zapomniano przy tej okazji o leżącym obok obszarze dworskim. I tak przez następne cztery lata obok siebie funkcjonowały gmina Pilzendorf i obszar dworski Grzibowitz. Dopiero pod koniec 1881 r. nadano temu ostatniemu taką samą nazwę jaką nosiła gmina.

***

Nazwa Zabrze, wywodząca się od pojawiającej się we wspomnianym już „Rejestrze Ujazdu” wsi Sadbre (nazwa ta tłumaczona jest jako miejsce „za debrami” – porośniętymi dolinami z płynącym wśród wzniesień strumieniem), przetrwała do początku XX w. Pierwsza próba jej zmiany podjęta została w marcu 1913 r., przy okazji kolejnych już starań o uzyskanie praw miejskich. Ówczesny burmistrz Zabrze Alexander Held zaproponował,

Szpital Gminny (obecnie Szpital Specjalistyczny) na pocztówce z okresu podwójnego nazewnictwa Zabrze (ze zbiorów Muzeum Miejskiego w Zabrzu)

by ją zmienić na „Hochberg” (tak nazywała się jedna z kolonii w północnej części Zabrze, powstała w 1860 r. i nazwana na cześć Leopolda von Hochberga, długoletniego właściciela znajdującego się tam folwarku), ale radni odrzucili tę nazwę. Jeden z nich stwierdził, że lepsze byłoby „Zaberg”, brzmiące jak najbardziej z niemiecka, a zarazem fonetycznie bliskie nazwie dotychczasowej. O sprawie zrobiło się na tyle głośno, że lokalna gazeta „Zabrze Anzeiger” zaapelowała do czytelników o nadsyłanie swoich propozycji. W ciągu kilku dni napłynęło ich ponad 40. Kilka z nich nawiązywało do nazwiska burmistrza (Held to po niemiecku bohater), np.: „Heldstadt” bądź „Heldhorst”. Kilka innych do przypadających w tymże roku rocznic – 25 lat panowania cesarza Wilhelma II i 100-lecia Bitwy Narodów pod Lipskiem: „Wilhelmshütte”, „Deutsche-stadt” czy „Blüchersruh”. Większość pozostałych nazw nawiązywała do zabrzańskich klimatów górniczo-hutniczych. Były wśród nich m.in.: „Hochenhalden” (wysokie hałdy), „Hochenöfen” (wielkie piece), „Hochenschlotheim” (wysokie kominy), „Rauchtal” (dolina dymu), „Stollensteine” (kamienie sztolniowe), „Grubenort” (miejsce z kopal-

niami). Ostatecznie nic z tego nie wynikało i jeszcze przez ponad półtora roku Zabrze pozostało Zabrzem.

Po wybuchu I wojny światowej wojska rosyjskie, wywiązujące się ze zobowiązań sojuszniczych wobec Francji, zaatakowały Prusy Wschodnie. Pod koniec sierpnia 1914 r. pod Tannenbergiem (gdzie 500 lat wcześniej odbyła się bitwa znana jako bitwa pod Grunwaldem) i w drugiej dekadzie września nad jeziorami mazurskimi dwie armie rosyjskie zostały rozbite, a ich niedobitki wyparte z Prus Wschodnich. Dowodzący wojskami niemieckimi generał Paul von Beneckendorff und von Hindenburg został okrzyknięty bohaterem narodowym nazywanym „Der Befreier des Ostens” (wybawcą wschodu). Wniosek o zmianę nazwy gminy i powiatu Zabrze na Hindenburg, postawiony na posiedzeniu Rady Gminy Zabrze 3 grudnia 1914 r., został przyjęty jednogłośnie. Cesarz Wilhelm II zezwolił na tę zmianę 21 lutego 1915 r.

***

Problem nazwy gminy i powiatu pojawił się ponownie w 1919 r., w związku z aktywnością ludności polskiej przygotowującej się do plebiscytu. Złożo-

ny w grudniu tegoż roku wniosek, by wrócić do starej nazwy nową ujmując w nawias, został przyjęty większością głosów Rady Gminy. Do pojedynczej nazwy Hindenburg O.-S. (O.-S. to skrót od Oberschlesien – Górny Śląsk) powrócono po przyłączeniu miejscowości do Niemiec w lipcu 1922 r. Pod taką też nazwą 1 października 1922 r. gmina uzyskała prawa miejskie. Nazwa ta funkcjonowała aż do 19 marca 1945 r., kiedy to Zabrze znalazło się w granicach Polski. Przez niecałe dwa miesiące, pomiędzy zdobyciem Zabrza przez wojska radzieckie a przekazaniem miasta władzom polskim, rządziła tu komendantura wojskowa „Goroda Gindienburga”. W lipcu 1924 r., pół roku po śmierci Włodzimierza Iljicza Lenina, przedstawiciele Komunistycznej Partii Niemiec zasiadający w Radzie Miejskiej Hindenburga złożyli wniosek o zmianę nazwy miasta na „Leninburg”. Za zmianą opowiedziało się prawie 20 radnych, co jednak nie wystarczyło do przeprowadzenia tej zmiany.

Ostatnie zmiany miały miejsce w latach 1935–1936 i wiązały się z hitlerowską polityką niemczania nazw miejscowych. W grudniu 1935 r. zamiast Mikultschütz pojawił się Klausberg (w ten sposób czeskiego Mikula zmieniono na niemieckiego Klaus). Zmieniono również nazwę znajdującego się pomiędzy Mikulczycami i Rokitnicą folwarku. Od tej pory zamiast „Vorwerk Wesolla” zaczęto używać nazwy „Vorwerk Abwehr”, która nawiązywała do sąsiadującej z polami folwarku mikulczyckiej kopalni „Abwehr”. W lutym 1936 r. dotychczasową nazwę gminy „Rokittnitz” zmieniono na „Martinau” – nowa nazwa nawiązywała do św. Marcina, stąd w herbie gminy pojawiły się trzy gęsi. Ostatnim akcentem była zmiana w sierpniu 1936 r. nazw dwóch dzielnic naszego miasta: Hindenburg-Zaborze zmieniono na Hindenburg-Ost (Hindenburg-Wschód), a Hindenburg-Biskupitz na Hindenburg Nordost (Hindenburg-Północny wschód). Dodatkowo, na niektórych planach i mapach zamiast Hindenburg-Mathesdorf pojawiła się nazwa Hindenburg-West (Hindenburg-Zachód). Wszystkie one uzyskały polskie brzmienie (Mikulczyce, Rokitnica, Zabrze-Zaborze, Zabrze-Biskupice, Zabrze-Maciejów) po przyłączeniu tej części Górnego Śląska do Polski po II wojnie światowej.

Piotr Hnatyszyn
Muzeum Miejskie w Zabrzu

TAK BYŁO, TAK JEST, CZYLI ZABRZE NA DAWNEJ
I WSPÓŁCZESNEJ FOTOGRAFII

Na skrzyżowaniu ruch już od prawie wieku

Są miejsca, które codziennie mijamy w drodze do pracy czy szkoły. Nie zastanawiamy się wtedy zazwyczaj, jak wyglądały one kiedyś. Tym razem zatrzymajmy się w ścisłym centrum naszego miasta...

Archiwalna fotografia przedstawia skrzyżowanie obecnych ulic Powstańców Śląskich i Karola Miarki oraz gmach magistratu, który został oddany do użytku w maju 1929 r. Zabytkowy budynek kilka lat temu przeszedł termomodernizację i prezentuje się równie efektownie, jak przed prawie wiekiem. Zmieniło się jego otoczenie. Na skwerze stoi już inny pomnik, a kocie łby zostały zastąpione przez równy asfalt. Ruch też już większy, niż przed laty...

GOR

własność Muzeum Miejskiego w Zabrzu

Fot. Jerzy Przybyś

ZABRZAŃSCY SZCZYPIORNIŚCI WKROCZYLI W NOWY SEZON ROZGRYWEK PGNIG SUPERLIGI

Walka o punkty rozpoczęta

Efektowny początek sezonu zaliczyli piłkarze ręczni NMC Górnika Zabrze. W rozegranym 2 września pierwszym meczu rozgrywek PGNiG Superligi pokonali Arkę Gdynia aż 38:24.

W sezonie 2018/2019 PGNiG Superliga gra w zmienionej formule. Dwie tabele, które dotąd obowiązywały w rundzie zasadniczej, zastąpiła jedna zbiorcza. Najlepsza ósemka w klasyfikacji zmierzy się w rundzie finałowej, grając w systemie pucharowym. Pozostałe drużyny walczyć będą o utrzymanie w najwyższej klasie rozgrywek.

Na inaugurację ligi zabranie spotkali się w swojej hali z Arką Gdynia i była to dobra rozgrzewka. Górnik niepodzielnie rządził na parkiecie. Już do przerwy zabranie prowadzili czterema bramkami, wygrywając ostatecznie 38:24. Najskuteczniejszy w Górniku był Bartłomiej Tomczak, który zdobył sześć bramek.

– Pierwszy raz grałem przed taką publicznością i ręce się trochę trzęsły – przyznaje Paweł Kazimier, bramkarz NMC Górnika Zabrze. – Myślę, że w jakimś stopniu do-

Szczypiorniści dostarczają nam sporo emocji

żyłem się do zwycięstwa naszej drużyny. Życzyłbym sobie, by moja przygoda z piłką ręczną nadal się rozwijała i żebym jeszcze lepiej bronił – dodaje. – Myślę, że stać nas na jeszcze więcej. Nie pokazaliśmy wszystkiego, co przygotowaliśmy. Stopniowo będziemy wszystko wprowadzać – mówi Patryk Gluch, skrzydłowy Trójkolorowych.

WG

Fot. Jerzy Przybysz

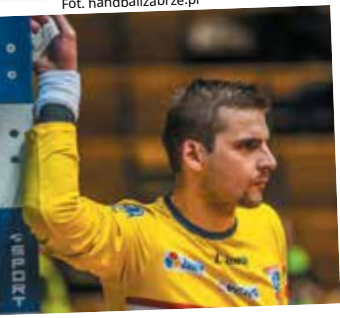
Fot. Jerzy Przybysz

SZCZYPIORNIŚCI GÓRNIKA ZABRZE POWOŁANI DO REPREZENTACJI SWOICH KRAJÓW

Trójkolorowi zagrają o Euro 2020

Dwóch zagranicznych zawodników NMC Górnika Zabrze otrzymało powołania do kadr narodowych swoich krajów. To Martin Galia i Iso Sluijters. Obaj powalczą o Euro 2020.

Fot. handballzabrze.pl

Martin Galia (na zdj. obok) leczy jeszcze wiosenny uraz kolana, ale w październiku powinien być już zdolny do gry. Praktycznie od razu zostanie wtedy rzucony na głęboką wodę. Ma bowiem uczestniczyć w obozie przygotowawczym, który odbędzie się w czeskim Pilźnie między 21 a 28 października.

W trakcie tego tygodnia Czesi rozegrają mecze eliminacji do Euro 2020. Grupowymi rywalami naszych południowych sąsiadów w eliminacjach do turnieju są Białoruś, Bośnia i Hercegowina oraz Finlandia. Dzień dłużej potrwa zgrupowanie Holendrów, na które zaproszony został Iso Sluijters (na zdj. powyżej). Potrwa od 21 do 29 października, a reprezentanci zagrają przeciwko Estonii i Łotwie. Ich trzecim rywalem grupowym jest Słowenia, z którą zagrają w trakcie kolejnych zgrupowań w kwietniu i czerwcu.

GOR

Fot. handballzabrze.pl

Z Bozywerka do kadry

Rozmowa z Danielem Liszką, pomocnikiem Górnika Zabrze

Rozmawiamy kilka dni po tym, jak dostałeś powołanie do kadry. Zaskoczenie?

Przede wszystkim radość. Po to gra się w piłkę, by przeżywać takie chwile. Kto nie marzy o reprezentacji? O wielkim zaskoczeniu nie mogę mówić. Byłem już na konsultacjach kadry do lat 18 i zagrałem przeciwko Austrii. Ale zaczął się nowy sezon, tworzy się nowa kadra i nigdy nie wiadomo na kogo postawi trener.

Niektóre kluby ligi w ogóle nie mają piłkarzy ze swojego miasta. Tymczasem tylko Bozywerk ma dziś w Górniku dwóch graczy. Z jednego osiedla!

To prawda. Wychowaliśmy się z Marcinem Urynowiczem na jednym „placu”. Jest ode mnie cztery lata starszy, ale znaleźliśmy się z podwórka, gdzie graliśmy razem w piłkę. Najczęściej byłem z Marcinem w jednej drużynie i sporo wygrywaliśmy. Dobrze było mieć takiego starszego, dobrego piłkarza obok siebie.

Zaczynałeś grać w Trampkarzu Biskupice. Niektórzy żartują, że trafiłeś do Górnika „po znajomości”.

Coś w tym jest. Moim trener i nauczycielem od czwartej klasy podstawówki był Marek Kasprzyk, który dziś jest asystentem trenera Brosza. Zna mnie więc od małego, ale też więcej przez to wymaga, a ja nie mogę go zawieść.

Głośno było o kawie, którą obiecał ci postawić trener Brosz. Dotrzymał słowa?

Tak. Wykonywałem rzuty różne i raz za razem trafiałem do bramki. Po trzeciej udanej próbie trener powiedział, że jak jeszcze raz trafię, to stawia kawę. Skończyło się na pięciu kolejnych trafieniach.

Nieźle. To norma?

Często trafiam z rogu do bramki, ale pięć razy z rzędu? To raczej normą już nie jest. Ważne jednak, żeby moje dośrodkowania trafiały na głowy i nogi kolegów, a oni trafiali do siatki.

Jak było w poprzednim sezonie...

Rafał Kurzawa wykonywał stałe fragmenty gry fantastycznie. To dla mnie absolutny wzór, na dziś nieosiągalny, ale trzeba pracować. Nic nie przychodzi bez pracy.

Jesteś wystawiany przez trenera na boku pomocy. To twoja optymalna pozycja?

Jako dzieciak sporo grałem też na boku obrony, ale teraz najczęściej jako skrajny pomocnik. Dobrze się tutaj czuję.

Jako chłopak z Zabrze chodziłeś na mecze?

Oczywiście. Z ojcem i wujkiem siedzieliśmy najczęściej na Torcidzie w sektorze 13. Mówię o starym stadionie. Pierwsze mecze, które świadomie pamiętam, to Górník z, wtedy piłkarzem, a dziś trenerem, Jerzym Brzęczkiem i Tomaszem Hajtą, którzy po latach wrócili do Zabrze. Pamiętam gole Dawida Jarki i trenera Piotra Gierczaka, który teraz prowadzi rezerwy.

Dziś koledzy pewnie jeżdżą oglądać ciebie?

Trochę chłopaków jeździ. Na Górnika, a przy okazji na mnie. Siedzą głównie na Torcidzie. Jest też oczywiście rodzina.

Zostaniemy na chwilę przy stałych fragmentach gry. Kto jest dziś wyznaczony jako pierwszy wykonawca rogów i wolnych?

Jest nas trzech. „Kondziu” Nowak, „Smugi” i ja. W zależności od tego, kto jest na boisku, ten podchodzi. Jak jest nas dwóch, ustalamy to między sobą. Na zajęciach trenerzy sporo z nami pracują, by poprawiać jakość dośrodkowań.

Fot. Górník Zabrze

Daniel Liszka urodził się 17 lutego 2000 r. Dzieciństwo spędził na popularnym Bozywerku, czyli części Biskupic. Przygodę z piłką nożną rozpoczął w Trampkarzu 22 Biskupice. Obecnie gra w Górniku Zabrze na pozycji pomocnika, co zaowocowało powołaniem go na mecze reprezentacji do lat 19. Młody piłkarz zadebiutował też w europejskich pucharach.

Kibice pierwszy raz zobaczyli cię w meczu z Hajdukiem. Pytali „kto to jest?”, bo zapadłeś im w pamięć.

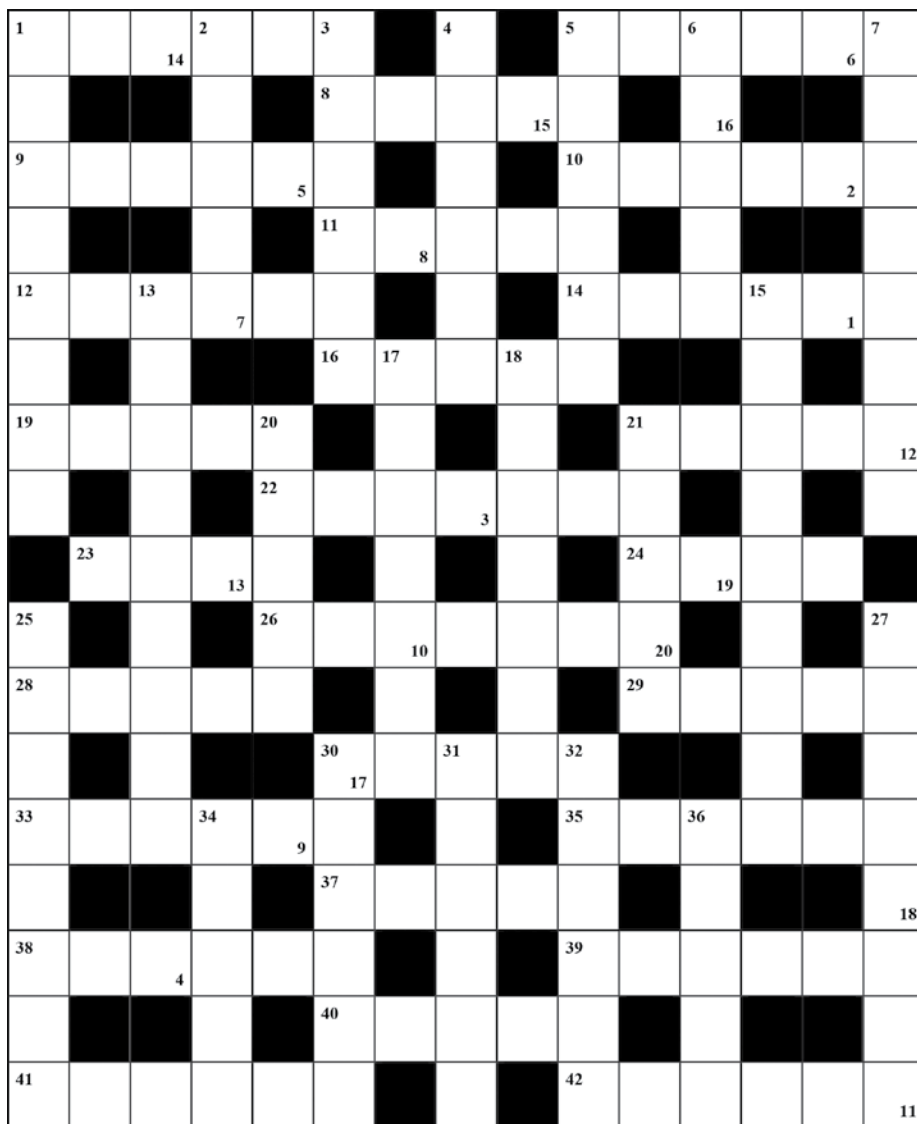
Mam wrażenie, że wtedy zagrałem najlepsze z dotychczasowych spotkań w Górniku. Mecz towarzyski, bez stresu, gra była otwarta, trener dał mi szansę. Czekam na taki mecz w lidze, oczywiście marzę też o голу.

Ostatnio druga linia zagrała pierwszy raz w takim ustawieniu. Trudniej jest bez Szymona Żurkowskiego?

Na pewno. Świetnie utrzymuje się przy piłce, zagra jeden na jeden. Daje wszystkim spokój i większy komfort. Dobrze jest mieć „Zupę” obok siebie, bo dodaje ci pewności. U nas ważne są schematy i zgranie, dlatego nie jest łatwo, kiedy gra się pierwszy raz w lidze w jakimś ustawieniu. Z drugiej strony, gdyby w Krakowie padł gol na 1:0, być może mecz ułożyłby się inaczej. Porażki boją, mocno je przeżywam. Nie może być inaczej, jeżeli jest się też zabrzanimem, kibicem tego klubu. Ale trenerzy zawsze mówią, że nie można się załamywać i tylko narzekać. Trzeba wyciągać wnioski, błędy korygować na treningach i myśleć już tylko o kolejnym meczu.

Rozmawiał: Dariusz Czernik

1

Poziomo: 1 – rower z dwoma siodełkami, 5 – schabowy, 8 – futrzana narzutka, 9 – miasto z KUL-em, 10 – wygnaniec pozbawiony praw, 11 – niejedna w dzienniczku niesfornego ucznia, 12 – kiedyś to miasto nazywało się Hindenburg, 14 – ciuszki, 16 – pod dostatkim jej na łące, 19 – pełen zdjęć, 21 – Brytyjczyk w spódnicy, 22 – obrońca w sądzie, 23 – kropelka lub butapren, 24 – karczma z wiersza „Pani Twardowska”, 26 – laskowe, włoskie lub arachidowe, 28 – założony przez Marka Kottańskiego, 29 – o czwartku w środę, 30 – wskazujący lub kciuk, 33 – soczysta gruszka, 35 – wykaz błędów w druku, 37 – dzięki niemu np. możesz mieć Internet w kilku urządzeniach w domu, 38 – skorupa na orzechu włoskim, 39 – roczniki, kroniki, 40 – początek romansu, 41 – wypadek samochodowy, 42 – rzadkie imię męskie.

Pionowo: 1 – noszony, bo przynosi szczęście, 2 – zielona waluta, 3 – dworski taniec, 4 – obowiązkowa do klusek i modrej kapusty, 5 – karciana wróżba, 6 – biały sport, 7 – opera Giuseppe Verdiego, 13 – starożytne państwo w Mezopotamii, 15 – tam ksiądz przygotowuje się do mszy, 17 – kontrola bagażu przez celników, 18 – dwumiesięczna labia dla uczniów, 20 – ważniejszy od kapitana, 21 – zabrzański aktor, niegdyś mecenas Roztockiego w „Na Wspólnej”, 25 – rarytas, 27 – indiańskie obuwie, 30 – skrót podpisu, 31 – buduje skrzypce, 32 – plastikowy obrus, 34 – pozostałość po ściętym drzewie, 36 – okrągłe skrzyżowanie.

Rozwiązanie krzyżówki utworzą litery z pól ponumerowanych w prawym dolnym rogu.

F o t o z a g a d k a

2

Fot. Jerzy Przybysz

Zagadka polega na odgadnięciu, gdzie znajduje się prezentowane miejsce.

ROZWIĄZANIA Z WRZEŚNIOWEGO NZS

1. Dobry żart tynfa wart
2. Szkoła Podstawowa nr 23
3. Driakiew
4. Władysław Broniewski
5. Szczęście jest naszą matką, nieszczęście – wychowawcą

3

Inne usta

Inne usta
nie kołyszają światem
Pod ich dotknięciem
nie rozchylają się wargi
jak maciejka na przyjęcie nocy

Wyrażny jest
talerz na ścianie
z zieloną kurą
Księżyc za oknem
złmny i smutny
jak ja

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--

Aby poznać autorkę zamieszczonego wiersza, należy z 16 liter wyróżnionych dużą czcionką ułożyć jej imię i nazwisko.

Adwokat odwiedza swojego klienta czekającego na proces.
- Mam dla pana dwie wiadomości - dobrą i złą.
- Najpierw złą poproszę.

- DNA odkryte na ubraniu zamordowanej kobiety należy do pana.
- A dobra wiadomość? - pyta klient.
- Cholesterol i cukier ma pan w normie.

Mała Ania mówi:

- Mamusiu, pójdę do sklepu kupić zeszyt.
- Ani mi się waż! Taki deszcz leje, że nawet psa żal wypędzić. Tata zaraz pojedzie i kupi ci ten zeszyt.

Zajaczek wchodzi do baru i pyta:

- Kto mi pomalował rower na zielono?!
Cisza, wstaje niedźwiedź i mówi:
- Ja, a bo co?

Zajaczek na to:

- Bo chciałem się zapytać jak długo schnie farba.

Na lekcji przyrody nauczycielka pyta:

- Jasiu, co wiesz o jaskółkach?
- To bardzo mądre ptaki. Odlatują jak tylko rozpoczyna się rok szkolny.

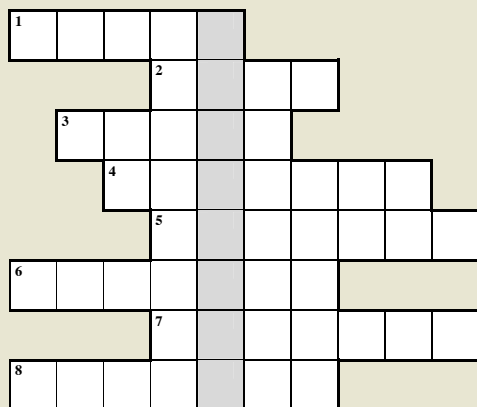
Rozmawiają dwaj kibice piłkarscy.

- Wyobraź sobie, kiedy wczoraj byłem na meczu, w moim mieszkaniu wybuchł pożar!
- To straszne! I jak to się skończyło?
- Dobrze, nasi wygrali.

Dwaj biznesmeni idą ulicą i rozmawiają.

Nagle jeden szarpie drugiego za rękaw i przeciąga go na drugą stronę ulicy.
- Co ty... - broni się zaskoczony kolega.
- Ciii, tam siedł mój radca prawny. Ile razy mnie spotyka pyta: „Jak interesy?“, potem kiwa głową, a nazajutrz przesyła rachunek za konsultację.

4

1. obecna nazwa zabrzańskie stadionu,
2. w Europejskiej jesteśmy od 1 maja 2004 roku,
3. program informacyjny w TVN,
4. zupa lub... rodzaj wódki,
5. upominek,
6. wyrób włókienniczy,
7. bohater książek Tove Jansson, do wypieku ciastek lub... do robienia babek z piasku.
- 8.

Rozwiązaniem jest słowo, które powstanie w zaznaczonej kolumnie.

5

Ę	Z	M	Ż	Y	C	N	Z
---	---	---	---	---	---	---	---

Ż	M	S	O	E	Z
---	---	---	---	---	---

N	A	A	I	L	O	A	Z	Ć	W
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

I	T	B	K	E	O	Y
---	---	---	---	---	---	---

O	L	Y	K	T
---	---	---	---	---

O	D	I	W	P	Z	I	Ć	A
---	---	---	---	---	---	---	---	---

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Chochlik drukarski pomieszał literki we wszystkich wyrazach. Trzeba je poprzestawiać tak, aby utworzyły myśl Oscara Wilde'a.

W DOMU MUZYKI I TAŃCA ZABRZIAŁO ORATORIUM
UPAMIĘTNIAJĄCE KARDYNAŁA STEFANA WYSZYŃSKIEGO

W hołdzie Prymasowi Tysiąclecia

Fot. Igor Cieśliski

Oratorium zabrzmiało w Zabrzu 8 września

Postać i dziedzictwo Prymasa Tysiąclecia kardynała Stefana Wyszyńskiego przybliżyło oratorium *Soli Deo Per Mariam*, które 8 września zostało zaprezentowane w Zabrzu. Niezwykłe muzyczne dzieło, którego prapremiera odbyła się przed rokiem, powstało jako dziękczynienie za jubileusz 300-lecia koronacji Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej.

Oratorium powstało z inspiracji Instytutu Prymasa Wyszyńskiego i zakonu paulinów. Autorem libretta jest ks. Tadeusz Golecki, a kompozytorami, którzy podjęli się trudnej roli przewodników, aby w dziesięciu obrazach pieśni oratoryjnej opowiedzieć o miłości pasterza do Boga i swego ludu, są Piotr Pałka i Hubert Kowalski.

– *Dlaczego kardynał Wyszyński? Dlaczego on jest takim można powiedzieć narratorem pieśni o Matce Bożej? Dlatego, że w czasach bardzo trudnych, w czasach komunistycznych, on zawie-*

rzył się Matce Bożej i potem wszystko i wszystkich ściągnął na Jasną Górę, żeby powiedzieć, że w rękach Matki Bożej jest bezpieczeństwo, że w rękach Matki Bożej możemy zwyciężyć. Nie w sposób militarny czy za pomocą przemocy, tylko sercem. Bo on sam doświadczył, że oddanie się Matce Bożej nie tylko uwolniło go z więzienia, ale również pozwoliło mu wszystko w Polsce w sposób bezkrwawy przemieniać – podkreśla ojciec Mariusz Tabulski z zakonu paulinów na Jasnej Górze (na zdj. powyżej).

GOR

Fot. Instytut Prymasa Wyszyńskiego

WYJĄTKOWY KONCERT DLA ŚW. JANA PAWŁA II

Koncert Pasyjny z okazji 40. rocznicy powołania Karola Wojtyły na urząd papieski rozpocznie się 14 października o godzinie 17 na placu przy kościele św. Wojciecha. Publiczność usłyszy „Credo” autorstwa Henriego Seroki.

Wystąpią pochodząca z Belgii Laurence van Bellingen (sopran) oraz Jan Jakub Monowid (kontratenor), którym towarzyszyć będą na scenie artyści Orkiestry Symfonicznej Filharmonii Zabrzeńskiej. Usłyszymy także zabrzański chór Resonans con tutti, przygotowany przez Arlenę i Waldemara Gałązków. Wstęp wolny. Zapraszamy!

Zdjęcie powyżej przedstawia moment ucałowania ręki Stefana Kardynała Wyszyńskiego przez papieża Jana Pawła II podczas inauguracji pontyfikatu 22 października 1978 r.

WIĘCEJ O KULTURZE CZYTAJ NA WWW.POKLADYKULTURY.PL

Wydawca: Dom Muzyki i Tańca w Zabrzu. **Adres redakcji:** 41-800 Zabrze, ul. Generała de Gaulle'a 17, tel. 32 271 56 41 wew. 29 lub 45. **Redakcja:** Igor Cieśliski – redaktor naczelny, Magdalena Mionc, Helena Pisarczyk, Renata Matysik, Waldemar Grudzień. **Projekt i skład:** DMiT. **Zdjęcie na okładce:** MGW w Zabrzu. **Druk:** Drukarnia „Art-Print”, Ruda Śląska.

Redakcja zastrzega sobie prawo do skrótów i redakcyjnego opracowania tekstów przyjętych do druku. Materiałów niezamówionych nie zwracamy.

TWOJA REKLAMA

W NASZYM ZABRZU SAMORZĄDOWYM
tel.: 32 271 56 41 w. 41
kom. 509 650 570
e-mail: marketing@dmiT.com.pl

Zarząd Budynków Mieszkaniowych
Towarzystwo Budownictwa Społecznego
Sp. z o.o. w Zabrzu
Zarządca Nieruchomości

TWÓJ DOM W DOBRYCH RĘKACH

**41-800 Zabrze, pl. Warszawski 10,
tel. +48 32 37 33 900, www.zbm-tbs.zabrze.pl**

Administrowanie
wspólnotami mieszkaniowymi

Budowa nowych domów
w systemie TBS

Wynajem lokali
mieszkalnych i użytkowych

Remonty oraz termomoderni-
zacja budynków

**Odzież włoskich i polskich producentów,
duży wybór butów, torebek i biżuterii**

ETIQUE
BOUTIQUE

**Atrakcyjne
rabaty
dla każdego**

Zabrze, ul. Sobieskiego 22

Znajdź nas na Facebooku:
[Facebook.pl/EtigueBoutique](https://www.facebook.com/EtigueBoutique)

WWW.FACEBOOK.COM/TARGOWISKOPODRATUSZEM/

www.zari.com.pl

Zapraszamy na zakupy!

ARTYKUŁY SPOŻYWCZE:

- pieczywo
- ciasta
- warzywa i owoce
- ryby mrożone i świeże
- nabiał
- słodycze

10 października
3. URODZINY
Targowiska
Pod Ratuszem

ARTYKUŁY PRZEMYSŁOWE:

- odzież damska,
męska i dziecięca
- obuwiu
- galanteria skórzana
- AGD
- upominki

Więcej informacji na facebooku:
www.facebook.com/targowiskopodratuszem/

